

Naturverdier i Skøyenparken, Oslo kommune

Anders Thylén, Hanne Haugen og Stefan Olberg

BioFokus-rapport 2020-19

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Oslo kommune Bymiljøetaten gjennomført en kartlegging av naturmangfoldet i området ved Skøyenparken i Oslo. Det er i prosjektet kartlagt 13 naturtype-lokaliteter i området, hvorav åtte A- og fem med B-verdi. Naturtypene består av rik edelløvskog, store gamle trær, parklandskap og engpregede erstatningsbiotoper. Det er mange rødlistearter av insekter knyttet til hule trær og død ved. Området er også viktig for den sterkt truede arten lodnefiol. Rapporten foreslår hensyn i skoglokalitetene og en rekke tiltak for å takle utfordringer knyttet til parkifisering, slitasje, gjengroing og fremmede arter.

Nøkkelord

Oslo
Frogner
Skøyenparken
Naturtyper
Hul eik
Død ved
Rødlistearter
Lodnefiol
Fremmede arter

Omslag

FORSIDEBILDER
Øvre: Lodnefiol ved Casinetto.
Midtre: Stor eik ved Casinetto.
Nedre: Edelløvskog langs Skøyenbekken.
Alle foto: Biofokus

LAYOUT
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-915-8

BioFokus-rapport 2020-19

Tittel

Naturverdier i Skøyenparken, Oslo kommune.

Forfattere

Anders Thylén, Hanne Haugen og Stefan Olberg

Dato

5. mai 2022

Antall sider

37 sider inkludert vedlegg

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Oslo kommune Bymiljøetaten

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

Referanse

Thylén, A., Haugen, H. og Olberg, S. 2022. Naturverdier i Skøyenparken, Oslo kommune. BioFokus-rapport 2020-19. Stiftelsen BioFokus. Oslo

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
Telefon 2295 8598

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Oslo kommune Bymiljøetaten gjennomført en kartlegging av naturmangfoldet i Skøyenparken i Ullern bydel i Oslo.

Anders Thylén har vært prosjektansvarlig hos BioFokus, og har utført feltarbeidet og utarbeidelsen av rapporten sammen med Hanne Haugen. Stefan Olberg har gjennomført en kartlegging av insekter. Kjell Isaksen og Bård Bredesen har vært kontaktpersoner hos oppdragsgiver. BioFokus takker oppdragsgiver for godt samarbeid.

Feltarbeidet i prosjektet ble utført i 2020, og et første rapportutkast ble levert høsten 2020. Rapporten blir nå fullført med oppdaterte data for de naturverdier som er kjent i området pr. våren 2022. Rapporten beskriver hvilke undersøkelser som er utført og resultatene fra disse.

Oslo, 5. mai 2022

Anders Thylén, BioFokus

Sammendrag

BioFokus har på oppdrag for Oslo kommune Bymiljøetaten kartlagt naturverdier i Skøyenparken, som er regulert til hensynsområde bevaring naturvern. Området hører til Oslofeltet med kalkrike kambrosilur-bergarter og som med hjelp av et svært godt lokalklima inngår i et nasjonalt kjerneområde for sørlige, varmekjære og kalkkrevende arter.

I landskapet rundt Skøyenparken finnes det parkarealer og restnatur som generelt har en del naturkvaliteter, i form av holt med bl.a. edelløvskog, spredte gamle edelløvtrær, store eiker og mindre kalkknauser og kalktørrenger med rik flora. Samtidig er denne restnaturen ofte preget av sterk påvirkning fra ferdsel, slitasje, spredning av fremmede arter, hogst, omrokking av jordmasser og mange andre større eller mindre inngrep.

Det er kartlagt i alt 13 naturtypelokaliteter innenfor undersøkelsesområdet, se tabell 1 og figur 2. I tillegg ligger flere eikelokaliteter i nærområdene, og inne i den private parken (men utenfor undersøkelsesområdet) ligger flere eikelokaliteter og en dam. Av de 13 lokalitetene er det åtte svært viktige (A-verdi) og fem viktige (B-verdi). Seks lokaliteter omfattes av forskrift for utvalgt naturtype hul eik, hvorav tre store gamle trær (frittstående eiker), to parklokaliteter (erstatningsbiotop på tresatt mark) med flere eiker, og to edelløvskogslokaliteter med flere store eiker. Det er dessuten ytterligere to lokaliteter med rik edelløvskog og fire lokaliteter med engpreget erstatningsbiotop.

Det er funnet en god del rødlistearter i området. Mange truede insekter (spesielt biller) er knyttet til hule trær og død ved i skogmiljøene og til de store trærne i området. Skøyenparken utgjør også et av få nasjonale kjerneområder for den sterkt truede arten lodnefiol, som her vokser i mange små delforekomster. Området er også viktig for vilt, spesielt fugler.

Behov for hensyn og skjøtsel kan grovt sett deles i fire:

- Edelløvskogene bør i stor grad få utvikle seg fritt med naturlig skogdynamikk slik at trær på sikt vokser seg gamle og avgår naturlig og langsomt. Hule trær og død ved er blant de viktigste elementene for artsmangfoldet i området, og må spares.
- De store og til dels frittstående kjempetrærne må også stå «til evig tid» og bevares også som døde læger når den tid kommer. Her bør det likevel være noe skjøtsel rundt trærne slik at får stå relativt soleksponert og uten altfor mye konkurranse fra andre trær og busker.
- Gressmarker med lodnefiol bør holdes åpne og skjøttes med slått, for å legge til rette for å opprettholde bestanden og for at arten skal kunne spre seg.
- Fremmede arter bør bekjempes aktivt, spesielt i og nær arealer med store naturverdier.

Innhold

1	INNLEDNING	5
2	METODE	5
3	NATURGRUNNLAG OG KUNNSKAPSSTATUS.....	6
4	NATURTYPER	7
4.1	NYKARTLAGTE OG REVIDERTE NATURTYPER	7
4.2	ANDRE GRØNTSTRUKTURELEMENTER.....	11
5	ARTSMANGFOLD	12
5.1	ARTSMANGFOLD	12
5.2	INSEKTER.....	14
5.3	FREMMEDE ARTER	15
6	VILT.....	17
7	HENSYN OG AKTUELL SKJØTSEL	18
8	REFERANSER	21
	VEDLEGG 1 NATURTYPEBESKRIVELSER	22

- Viktige viltområder og områdets landskapsøkologiske betydning.
- Levesteder for rødlistearter iht. den norske rødlista (Henriksen og Hilmo 2015).
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista (Artsdatabanken 2018).

Metoden for naturtypekartlegging følger DNS håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne og da spesielt kapitlene 2 - 6 for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting av dem. I forbindelse med revidering av DN-håndboka er det utarbeidet utkast til nye faktaark for alle terrestre naturtyper (BioFokus 2014, Miljødirektoratet 2015), og disse er brukt som grunnlag for verdisetting.

Følgende kriterier er viktige ved utvelgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet nasjonalt og lokalt
- Forekomst av viktige nøkkelelementer
- Viktige forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

Systemet for verdisetting har tre verdikategorier: Svært viktig – A, Viktig – B, Lokalt viktig – C. Metoden gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

Tilgjengelige naturdatabaser, først og fremst Naturbase (Miljødirektoratet 2020), Artskart (Artsdatabanken 2020) og geologiske kart (NGU 2020), samt litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området.

Feltarbeid er gjennomført av Anders Thylén ved flere tilfeller våren-høsten 2020, 17. april (sammen med Hanne Haugen), 6. mai og 16. desember. Stefan Olberg besøkte området med fokus på ettersøk av insekter 20. mai. Det er kun gjort manuell innsamling av insekter, det er ikke brukt feller. I forbindelse med oppdatering av rapporten i 2022 ble det gjort en kort befarig 29.april for å sjekke status for noen av lodnefiolforekomstene.

Som resultat av arbeidet leveres nye og oppdaterte naturtypedata til Fylkesmannen for innleggelse i Naturbase. Artsfunn blir lagt inn i BioFokus Artsfunnbase (BAB) og blir dermed tilgjengelig i Artskart.

3 Naturgrunnlag og kunnskapsstatus

Undersøkelsesområdet hører geologisk til Oslofeltet, med kalkrike kambrosilur-bergarter, hovedsakelig rent kalkberg (knollekalk) og kalkrik skifer. I forsenkninger og flattere partier er det marine løsmasseavsetninger av varierende mektighet. På rygger og i brattere partier er

det stedeget forvittringsmateriale og enkelte steder bergknauser i dagen. Området hører til boreonemoral vegetasjonssone, svakt oseanisk seksjon (Moen 1998).

Naturen ved Indre Oslofjord har grunnet den kalkrike berggrunnen og et svært godt lokalklima en spesiell betydning for sørlige, varmekjære og kalkkrevende arter fra mange organismegrupper, og utgjør et nasjonalt kjerneområde for denne type arter. Kalkområdene ved Indre Oslofjord er en av de mest betydningsfulle regionene i Norge for truede og rødlistede arter.

I Ullern bydel finnes det en del parkarealer og restnatur som generelt har en del naturkvaliteter, i form av holt med bl.a. edelløvskog, spredte gamle edelløvtrær, store eiker og mindre kalkknauser og kalktørrenger med rik flora. Samtidig er denne restnaturen ofte preget av mye ferdsel, slitasje og spredning av ugrasarter og fremmede arter, hogst og mange andre større og mindre inngrep. I tillegg har det nok vært en del omrokking på jordmasser i forbindelse med anleggelse av gangveier, plener, deponering av jord- og steinmasser etc., evt. også i forbindelse med boligbygging, så det er nok ikke all grunn som er naturlig.

Det er gjort en god del (større og mindre) kartlegginger i området tidligere, og veldig mye av området er kartlagt som verdifulle naturtypelokaliteter fra før. Naturtypene er hovedsakelig kartlagt i tidlig fase av Oslo kommunes naturtypekartlegging i 2002-2003 (Blindheim et al. 2003). Lokaliteter med hul eik (inkludert litt større parkarealer med flere eiker) er registrert/revidert i forbindelse med eikekartlegging i 2018 (Olberg et al. 2018). Norconsult har rekartlagt en av naturtypelokalitetene i forbindelse med konsekvensvurdering for tverrslag for Fornebubanen (Kornstad og Isdahl 2015).

I forbindelse med reguleringsplanen for området er områdegrensene vurdert (Skaarnes-Moldestad og Øverby 2013). For Casinetto borettslag er det laget en skjøtselsplan for naturverdiene (Thylén 2015). Det er videre laget en plan for restaurering av naturarealer ved Skøyen krike (Thylén 2018).

Det er flere botanikere, entomologer og andre biologer som har vært i området i ulike sammenhenger. Ivar Holtan registrerte karplanter i en eng på Nordjordet i 2004 (upublisert notat). Andre fagpersoner som har registrert arter i områder er bl.a. Tore Berg, Jan Wesenberg, Klaus Høiland, Kjell Isaksen og Bård Bredesen, se Artskart (Artsdatabanken 2020). Preben Ottesen, Stig Otto Hansen m.fl. har gjort flere funn av biller i området på 1980-1990-tallet (Ottesen 1985). Det er også en del soppregristreringer registrert via Artsobservasjoner, men egentlig overraskende få, og mest knytteet til trær og død ved.

Det ligger over tusen observasjoner av fugler inne i Artskart, lagt inn enten via Artsobservasjoner eller NOF OA sin rapporteringsside. Atle Helge Qvale har også skrevet en artikkel om fuglelivet i parken (Qvale 2008).

4 Naturtyper

4.1 Nykartlagte og reviderte naturtyper

Det er kartlagt i alt 13 naturtypelokaliteter innenfor undersøkelsesområdet, se tabell 1 og figur 2. Av de 13 lokalitetene er det åtte svært viktige (A-verdi) og fem viktige (B-verdi). Seks lokaliteter omfattes av forskrift for utvalgt naturtype hul eik, hvorav tre store gamle

trær (frittstående eiker), to parklokaliteter (erstatningsbiotop på tresatt mark) med flere eiker, og to edelløvskogslokaliteter med flere store eiker. Det er dessuten ytterligere to lokaliteter med rik edelløvskog og fire lokaliteter med engpreget erstatningsbiotop.

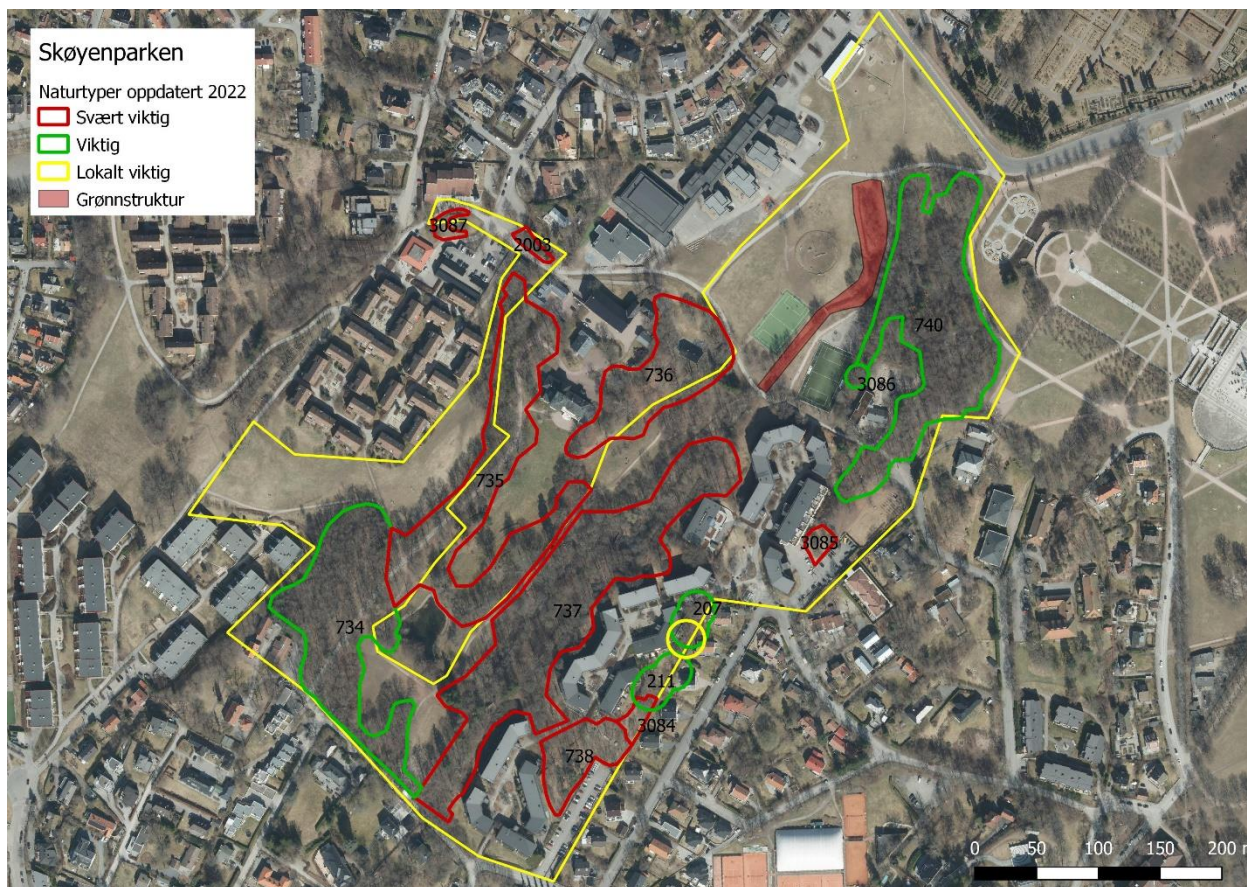
I tillegg ligger flere eikelokaliteter i nærområdene, og inne i den private parken (men utenfor undersøkelsesområdet) er det flere eikelokaliteter og en dam som trolig har naturtypekvalitet. Det er bl.a. opplysninger om at småsalamander bruker dammen.

Tabell 1: Naturtypelokaliteter innenfor planområdet. Fulle beskrivelser finnes i vedlegg 1. Lokaliteter som omfattes av forskrift for utvalgt naturtype hul eik er markert med rødt.

Lokal ID/ Naturbase ID	Navn	Type	Verdi	Status
734 / BN00063813	Søndre Skøyen hovedgård I	Rik edelløvskog	B	Revidert 2020
738 / BN00064262	Casinetto S	Rik edelløvskog	A	Revidert 2020
740 / BN00064241	Skøyenhaugen	Rik edelløvskog	B	Revidert 2020
2003 / BN00064372	Skøyenveien 38	Engpreget erstatningsbiotop	A	Revidert 2020
735 / BN00064287	Søndre Skøyen hovedgård II	Erstatningsbiotop på tresatt mark - park	A	Revidert 2018
736 / BN00064242	Søndre Skøyen hovedgård III	Erstatningsbiotop på tresatt mark - park	A	Revidert 2018
737 / BN00063814	Søndre Skøyen hovedgård - Skøyenbekken	Rik edelløvskog	A	Revidert 2020
211 / BN00093597	Gustav Vigelands vei 18 og 38	Store gamle trær - eik	B	Kartlagt 2018
207 / BN00093652	Gustav Vigelands vei 28 og 40	Store gamle trær - eik	B	Kartlagt 2018
3084	Casinetto SØ	Engpreget erstatningsbiotop	A	Nykartlagt 2020
3085	Gustav Vigelands vei 52	Engpreget erstatningsbiotop	A	Nykartlagt 2020
3086	Skøyenhaugen NV	Store gamle trær - eik	B	Nyartlagt 2020
3087 / BN00065004	Skøyen kirke	Engpreget erstatningsbiotop	A	Revidert 2020

Naturen i området er sterkt påvirket av menneskelig bruk, og huser samtidig store naturverdier. Skogmiljøene i området er hovedsakelig dominert av edelløvtrær, med innslag av furu, boreale løvtrær og noe gran. Flere av edelløvskogene har et visst parkpreg, og har til dels vært skjøttet som park tidligere. Enkelte er også påvirket av masseutfyllinger og ulike

aktiviteter som steinhuggeri, lager for stein etc. Påvirkningen på edelløvskogene gjør at det er vanskelig å skille ut de klassiske edelløvskogstypene. Tresjiktet er i partier dominert av ask og spisslønn, med varierende innslag av hassel, mens andre deler er uten klare dominansforhold.

Figur 2: Naturtyper i undersøkelsesområdet, oppdatert 2020.

Edelløvskogene i området har en del død ved og hultrær, og forekomsten av hule kjempetrær er forholdsvis stor i området. Det er funnet flere truede billearter knyttet til disse elementene. Det er også til dels kalkkrevende vegetasjon, med spredte forekomster av den sterkt truede arten lodnefiol. Forekomst av sjeldne og truede naturtyper, viktige elementer som død ved og hultrær, kalkkrevende vegetasjon og forekomst av flere høyt rødlistede arter, gjør at mange av områdene får høy verdi.

Det er en utfordring å verdisette lokalitetene med forekomst av lodnefiol. Forekomst av en EN-art i en naturtype vil iht. faktaark for naturtypene (Miljødirektoratet 2015) i mange tilfeller automatisk føre til svært viktig (A-verdi). Flere av forekomstene er imidlertid små kantsonelokaliteter som engrester, veikanter, gresskanter mellom plen og berg etc., som ikke ville blitt naturtypekartlagt hvis det ikke var for forekomsten av lodnefiol. De er i flere tilfeller her kartlagt som engpreget erstatningsbiotop. Det er vanskelig å vurdere hvor mye en skal la denne ene arten telle ved verdisetting av naturtypelokaliteter, fordi lokalitetene ofte har få naturkvaliteter utover selve arten. Vi har her valgt å vektlegge noenlunde store og stabile forekomster av lodnefiol fullt ut (gir A-verdi på naturtype) men i mindre grad vektlegge mindre og noe usikre forekomster.

Figur 3: Naturtypelokalitet 2003. Øverst: Gresskanten ser slitt ut, og populasjonen av lodnefiol (EN), er vesentlig redusert her (2020). Nederst: Under hekken i inntilliggende hage/naturtomt lyser det blått av lodnefiol (2022). Bilder: Anders Thylén.

Figur 4: Lågurt-eikeskog i lokalitet 738, med bl.a. grove eiker og forekomst av lodnefiol.

Figur 5: Viktig grønnstruktur. Skøyenbekken over Nordjordet har innslag våtmarks- og fuktengvegetasjon. Området skjøttes av Bymiljøetaten. Foto: Anders Thylén.

4.2 Andre grønnstrukturelementer

Det meste av skog innenfor undersøkelsesområdet og parkareal med store løvtrær er fanget opp i naturtyper. Ytterligere noe parkareal med spredte, mindre trær utgjør et kompliment til naturtypene, og har funksjon som grønnstruktur. Av spesielle grønnstrukturelementer har Skøyenbekken over Nordjordet, oppstrøms lok. 737, trolig en viktig funksjon som korridor og som leveområde for fuktkrevende arter fra ulike organismegrupper. Her er kantvegetasjon med spredt tresjikt, noen vierbusker, noe engvegetasjon og noe våtmarksarter, med bl.a.

skogsivaks og bekkeblom. Kalkkrevende arter som breiflangre og storklokke er også funnet her. Lokaliteten passer ikke helt inn i naturtypebegrepet, men er likevel et viktig natur- og grønnstrukturelement i området, og er derfor også vist i kartet i figur 2. Det er startet skjøtsel av den nordre halvdel av vegetasjonen langs bekkeløpet for å ivareta engvegetasjon m.m., bekjempe fremmede planter, fjerne oppslag av unge trær og luke bringebær. Bekken er siden lenge lagt i rør over nordre delen av Nordjordet (opp mot Monolittveien). Kanskje hadde det vært mulig å gjenåpne denne delen?

Det er ellers en dam i bekkeløpet til Skøyenbekken (innenfor lokalitet 737), som ble anlagt/restaurert i 2008-2010, som kan ha naturkvaliteter knyttet til amfibier, vanninsekter m.m.

5 Artsmangfold

5.1 Artsmangfold

Karplanter, fugl, sopp og insekter vurderes som noen av de hovedgrupper som potensielt kan ha størst artsamangfold i undersøkelsesområdet. Rødlistearter av fugl omtales i kapittel 6 om vilt. Lav, sopp og moser er i begrenset grad undersøkt.

Undersøkelsesområdet ligger på kalkområdene ved indre Oslofjord, som er en kjerneregion for varmekjære og kalkkrevende arter fra mange organismegrupper. Indre Oslofjord er trolig det området i Norge som har størst mangfold og tetthet av rødlistede arter.

Tabell 2: Rødlistede arter i planområdet. RL-staus viser til kategorier i Norsk rødliste for arter. EN – sterkt truet, VU – sårbar, NT – nær truet.

Artsgruppe	Vitenskaplig navn	Norsk navn	RL-status	Kommentar	Seneste funn
Biller	<i>Cis fagi</i>	-	NT	Et par funn i parken, ikke eksakt sted	1986
	<i>Cossonus parallelepipedus</i>	-	EN	Et par funn i parken, ikke eksakt sted	1990
	<i>Euplectus kirbii</i>		EN	Et par funn i parken, ikke eksakt sted	1986
	<i>Hallomenus axillaris</i>	-	NT	Usikkert sted	Ukjent
	<i>Leioderes kollari</i>	-	VU	Et funn, usikkert sted	1992
	<i>Microbregma emarginatum</i>	-	VU	Lokalitet 737	2020
	<i>Mycetophagus piceus</i>	-	NT	Usikkert sted	Ukjent
Veps	<i>Fenusa ulmi</i>	-	NT	Lokalitet 737	2020
	<i>Tomostethus nigrinus</i>	-	NT	Lokalitet 737	2020

Karplanter	<i>Agrimonia eupatoria</i>	Åkermåne	NT	Lokalitet 3084	2020
	<i>Filipendula vulgaris</i>	Knollmjørdurt	NT	Skøyen kirke, trolig utgått	2016
	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	EN	Bestandsdannende i skog i området	2020
	<i>Seseli libanotis</i>	Hjorterot	NT	Lokalitet 740, nordre del. Vest mot Silkestrå.	2021
	<i>Tilia cordata</i>	Lind	NT	Vanlig i skog i området	2020
	<i>Ulmus glabra</i>	Skogalm	EN	Vanlig i skog i området	2020
	<i>Viola hirta</i>	Lodnefiol	EN	Små bestander spredt på åpen/halvåpen mark	2020
Sopp	<i>Auricularia mesenterica</i>	Skrukkeøre	NT	Lokalitet 737 og 734, trolig flere steder på død ved	2020
	<i>Granulobasidium vellereum</i>	Almeskinn	VU	Lokalitet 734	2020

Av planter er lodnefiol (EN) helt klart den mest spesielle arten i området. Arten har svært liten utbredelse i Norge, med hovedforekomster i de kalkrike fjordnære delene av Oslo kommune; på øyer/halvøyer i Breianger (Moss, Horten, Asker), og på Røysehalvøya i Hole kommune. Ved indre Oslofjord er det tre hovedområder for arten: på øyene (hovedsakelig Hovedøya og Padda), Ola Narr på Tøyen og Skøyen-Ullern. I sistnevnte område er Skøyenparken det viktigste området med flere forekomster spredt rundt i parken.

Arten vokser generelt i lysninger i edelløvskog, skogkanter og på tørre bakker. I Skøyenparken er det framfor alt kantsoner med åpen grasmarek og i kanter mot kratt som arten vokser. I tillegg til et par mindre forekomster i relativt tett skog. Disse har trolig hatt noe mer lysinnslipp tidligere. De to nære slektingene bakkefiol og marsfiol forekommer også i området, og det er flere steder observert hybrider mellom lodnefiol og hver av disse.

Området har del forekomster av andre kalkkrevende arter som bakkefiol, krattfiol, blodstorkenebb, nesleklokke, fagerklokke, blåveis og åkermåne, men karplantefloraen er ellers relativt sterkt preget av menneskelig påvirkning med et betydelig innslag av nitrofile arter og fremmede arter. Det var tidligere en forekomst av knollmjørdurt (NT) ved Skøyen kirke (sammen med lodnefiol), men denne lokaliteten ble ødelagt i forbindelse med dreneringsarbeider inntil kirka.

Av sopp er det funnet lite av kalkkrevende markboende arter. På død ved av alm og ask er skrukkeøre (NT) relativt vanlig, og almeskinn (VU) er funnet på en almelåg. Med betydelige mengder både stående og liggende død ved i området vurderes det å være relativt stort potensial for andre rødlistede vedlevende sopper i området.

Figur 6: Venstre: Hul eikekjempe i lokalitet 735. Hultrær og død ved er de viktigste elementene for truede insektarter i områder. Høyre: Lodnefiol (EN) har et av sine få kjerneområder i Norge i Skøyenparken. Bilder: Anders Thylén.

5.2 Insekter

Insektmangfoldet i Skøyenparken er delvis undersøkt i flere perioder av ulike aktører, men alle undersøkelsene har vært kortvarige og relativt overfladiske. Så vidt vi vet har kun manuelle metoder vært tatt i bruk, og det har vært fokusert på enkelte artsgrupper. I 2020 ble det foretatt en undersøkelse av insektmangfoldet 19. mai av Stefan Olberg. Det ble fokusert på artsgruppene biller, veps og stankelbein, og mye av området ble befart på jakt etter egnede områder for interessante arter. Det hadde helt klart vært en fordel å undersøke parken i flere runder i løpet av sommeren, og spesielt interessant ville det ha vært å bruke ulike insektfeller, for å få fanget opp en større andel av mangfoldet i området. Det påviste mangfoldet i parken er derfor ufullstendig kjent, og området skjuler nok en del flere rødlistearter enn det som er kjent i dag. Området var nok en langt bedre insektslokalitet frem til 1990-tallet. Alle utbyggingene og den kraftige parkifiseringen av deler av området de siste 30 årene har nok ført til at mange rødlistede biller og andre insektarter har forsvunnet herfra.

Den svært uvanlige og sterkt truede snutebillen *Cossonus parallelipipedus* ble påvist i stort antall i en høystubbe i parken i 1989 og 1990. Arten lever i morkne, gjerne hule trær, og er de siste 40 årene ellers kun kjent fra Bygdøy i Oslo og fra Froland i Norge. Det er høyst usikkert om arten fortsatt finnes i Skøyenparken, men forholdene ligger til rette for at den kan gjøre det.

Den lille sårbare (VU) kortvingen *Euplectus kirbii* er i Norge kun kjent fra Skøyenparken, der den ble funnet i 1985 og 1986. Arten kan være noe oversett i Norge, men den er knyttet til

gamle edelløvtrær der den lever under bark på døde trær. Det er usikkert om arten fortsatt finnes her, til tross for at forholdene fortsatt ligger til rette for det.

Borebillen *Microbregma emarginatum* (VU) lever inne i barken på gamle, soleksponerte grantrær. To grove grantrær stående langs tursti hadde angrep av arten i 2020, og arten kan nok finnes på ytterligere trær i området. Arten er de siste årene påvist på flere lokaliteter i og rundt Oslo, og den er nok litt vanligere enn tidligere antatt.

Trebukken *Leioderes kollari* (VU) er i første rekke knyttet til nylig død ved av lønn på varme lokaliteter. Det er ytterst få lokaliteter kjent i Norge, og arten har sin hovedforekomst på kystnære, varme lokaliteter i og rundt Oslo.

Den sårbare (VU) plantevepsen *Tomostethus nigrinus* lever på ask, og ble påvist i parken i 2020. Også plantevepsen *Fenusa ulmi* (NT), som lever på alm, ble påvist i 2020. Begge de to plantevepsartene er avhengig av gode forekomster av vertstrærne sine, og at vertstrærne står soleksponert plassert på en varm lokalitet. Det er derfor sannsynlig at begge artene har en grei bestand i området.

Ellers er *Mycetophagus piceus* (NT) og *Hallomenus axillaris* (NT) funnet på sopp ved basis av gamle eiketrær på 80-tallet (Ottesen 1985). Kjukeboreren *Cis fagi* (NT), en art som er knyttet til kjuker på ulike treslag, er også kjent fra parken. Artene kan kanskje finnes her fortsatt, om enn sparsomt.

5.3 Fremmede arter

Undersøkelsesområdet har i lang tid vært i aktiv bruk, er påvirket av inngrep (bl.a. tilførte fyllmasser) og omkranset av bebyggelse, hageanlegg, parkanlegg etc. Dette har ført til omfattende innførsel og spredning av fremmede arter. Forekomster av fremmede arter er ikke kartlagt i detalj i undersøkelsesområdet som helhet, men er notert der de er observert i forbindelse med kartlegging av naturtyper. Alle registrerte funn er gjort tilgjengelige i Artskart. Det er framfor alt mange tidligere registreringer som er tilgjengelige i Artskart. Se tabell 3 for en oversikt over forekomst av fremmede arter i høye risikokategorier.

Tabell 3: Fremmede arter i planområdet. Risikokategori viser til vurdering av økologisk risiko i Fremmedartslista (Artsdatabanken 2018). Kun arter i de høyeste risikokategoriene er tatt med: SE – svært høy risiko, HI – høy risiko og PH – potensielt høy risiko. LO-lav risiko er ikke vist i tabellen, for disse vises til Artskart.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Risikokategori	Kommentar
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Hestekastanje	PH	2020. Spredt, spesielt lok. 734
<i>Arctium tomentosum</i>	Ullborre	SE	Lok. 740, nordre del. Casinetto.
<i>Barbarea vulgaris</i>	Vinterkarse	SE	2016, spredt på skrotemark
<i>Bunyas orientalis</i>	Russekål	SE	2020. Lok. 3087, 737, 740 m.fl.
<i>Campanula rapunculoides</i>	Ugrasklokke	PH	2020. 740 m.fl.
<i>Corydalis solida</i>	Hagelerkespore	HI	2020. Lok. 740, mot Frognerparken
<i>Cotoneaster sp.</i>	Fremmede mispler	SE	Flere steder
<i>Cyanus montanus</i>	Honningknoppurt	HI	2022. Lok. 3084 og 738.
<i>Epilobium ciliatum</i>	Ugrasmjølke	SE	1997. Nordjordet, langs bekken

<i>Fragaria moschata</i>	Moskusjordbær	HI	2014. Casinetto
<i>Galanthud nivalis</i>	Snøkløkke	PH	2020
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Nesleskjellfrø	PH	2008
<i>Harmonia axyridis</i>	Harlekinmarihøne	SE	2020
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Kjempebjørnekjeks	SE	2017. Lok. 740, nordre del
<i>Hesperis matronalis</i>	Dagfiol	HI	Lok. 740. nordre del.
<i>Laburnum anagyroides</i>	Gullregn	SE	2020. Lok. 3085
<i>Melilotus albus</i>	Hvitsteinkløver	SE	2020. Lok. 3087
<i>Noccaea caerulea</i>	Vårpengeurt	PH	2020. Spredt, tørrbakker.
<i>Othocallis siberica</i>	Russeblåstjerne	PH	2020. Lok. 3087
<i>Oxalis stricta</i>	Stivgjøkesyre	PH	2002. Lok. 734
<i>Potentilla thuringiaca</i>	Tysk mure	PH	2020. Lok. 740, nordre del
<i>Scilla luciliae</i>	Stor snøstjerne	PH	2012. Casinetto
<i>Solidago canadensis</i>	Kanadagullris	SE	2020, uklart hvor
<i>Vinca minor</i>	Gravmyrt	SE	Lok. 734.

Fremmede arter er flere steder et problem for de kartlagte naturverdiene i området. Kjempebjørnekjeks har blitt vellykket bekjempet på gressmark nord i / inntil lok. 740, senest observert i 2020.

Honningknoppurt er et problem i lok. 3084, hvor den i partier av enga er relativt dominerende, og risikerer å konkurrere ut lodnefiol. En ny liten forekomst dukket i 2022 opp i lokalitet 738.

Marsfiol er en tradisjonell hageplante som har vært i utstrakt bruk i flere hundre år, og den er derfor ikke risikovurdert som fremmed art. Som tidligere nevnt danner den hybrider med lodnefiol og bakkefiol, og slike hybrider er funnet flere steder i undersøkelsesområdet. Det er imidlertid vist at fertiliteten til hybridene er dårlig, og det er kun påvist primærhybrider i Norge (Markussen og Karlsson 2010). Tilbakekrysning med lodnefiol vurderes som ubetydelig (Elven et al. 2018), og arten vurderes derfor først og fremst som en konkurrent.

Krøllilje er en problemart som ikke regnes som fremmed, da den er innført før 1800. Den har hatt en stor og tett forekomst i lokalitet 734, som nå er redusert kraftig etter at BYM i flere år har systematisk bekjempet denne (oppgraving og til dels bruk av plantevernmidler). Berberis er en annen potensiell problemart, men som foreløpig ikke utgjør et problem i dette området.

Figur 7: Fremmede arter. Venstre: Krøll-lilje i spredning i edelløvskog (lok. 740), fra inntilliggende hager. Høyre: Stor forekomst av honningknoppurt i engareal i lok. 3084. Foto: Bård Bredesen.

6 Vilt

Skøyenparken med sine frodige løvskoger, mange hule og morkne løvtrær, dammer, bekker og varierte natur- og parklandskap er et svært viktig område for fugl og pattedyr. Området er i Bymiljøetatens viltkart registrert som et viktig viltområde. Dette har sammenheng med at parken utgjør en grønn lunge og oase i byen, omkranset av bebyggelse, men samtidig helt eller delvis har forbindelse med andre grøntområder som Frognerparken/Vestre Gravlund og Bygdøy.

Krevende arter som er avhengig av sammenhengende løvskog med morkne og hule løvtrær er bl.a. dvergspett og skogdue. Begge ble observert/hørt ved befaring i april 2020. Kattugle, som også hekker fast i parken, trenger også hule trær for å hekke. Stær (NT), som hekker i morkne trær, hekker kanskje også i parken. Den er ellers svært sjelden i indre by. Kjernebiter, bøksanger og gulsanger er andre typiske og kravstore løvskogsarter som holder til i Skøyenparken, og som sannsynligvis hekker.

Vintererle holder til langs Skøyenbekken om våren, men det er usikkert om arten hekker her (Qvale 2008). Gråhegre er ofte innom på fødesøk, trolig mest utenom hekketiden, mens hettemåke (VU) og fiskemåke (NT) er her på fødesøk om sommeren.

Andre rødlistearter som ses i/over parken innimellom er hønsehauk, gulspurv og taksvale (alle NT), men parken har trolig ikke noen veldig viktig funksjon for noen av disse. Rosenfink (VU) ble observert i parken 2010 og 2011, mens gjøk (NT) ble observert i 2011 og 2012. Dvergfluesnapper (NT) hekket i parken i 2001 og nattergal skal ha hekket her i 1995 i følge Oslo kommunes naturdatabase (Bymiljøetaten Oslo kommune , Artsdatabanken 2020).

Parken inkludert dammen på Søndre Skøyen Hovedgård (utenfor undersøkelsesområdet) er i basen (Bymiljøetaten Oslo kommune) angitt som et sannsynlig viktig leverområde for småsalamander, men arten er ikke dokumentert fra området i senere år. Det er sannsynlig at arten fremdeles forekommer i området.

Ekorn har en god forekomst i parken, som også er tilhold for grevling. Rådyr bruker området som del av et større leveområde. Området har også stort potensial som leveområde for flaggermus. I Frognerparken, nært inntil, er det registrert nordflaggermus, vannflaggermus

og dvergflaggermus. De samme artene bruker trolig også Skøyenparken. Den fremmede arten mink (SE) skal i følge Artskart ha vært observert langs Skøyenbekken i 2016.

7 Hensyn og aktuell skjøtsel

Mye av naturverdiene i området er knyttet til edeløvskogsmiljøene, og ikke minst forekomsten av gamle trær, hule trær og død ved. Ivaretagelse av disse elementene er avgjørende for å opprettholde arts mangfoldet av bl.a. truede insekter i området. Trærne i området må derfor få lov til å bli gamle, dø og brytes ned i en naturlig prosess. Gamle og døde trær og død ved må ikke fjernes fra området. Trær eller større grener som evt. må kappes av sikkerhetshensyn må få bli liggende i skogen. Dersom trær som blir liggende på bakken kan bidra til å skygge ut verdifull engvegetasjon anbefales å fjerne kvist/mindre greiner. Trær som evt. faller over stier flyttes til siden av stien, og kappes i minst mulig grad opp i biter.

Lokalitet 737 langs Skøyenbekken er den som per i dag har mest naturlig preg. Den bør få stå mest mulig urørt og få utvikles kun med naturlig skogdynamikk. For å begunstige vegetasjonen i skogbunnen og redusere konkurransen med de eldste trærne kan det være en fordel å tynne forsiktig i partier med litt tettere ungskog. Busksjikt er i flere av de mer parkprega skogpartiene nærmest fraværende (lok. 734 og til dels 740 og 738), foruten til dels mye løvoppslag (til dels etter hogst). Her bør en tillate en del hassel til å komme opp og få vokse seg til grove hasselrunner. En bør også la en del naturlige busker, som nyperoser, geitved etc. få stå, i tillegg til enkelte unge trær av eik, alm og ask som kan få vokse seg inn i tresjiktet på sikt. Ungt løvoppslag utover dette bør ryddes vekk, spesielt i tilknytning til lodnefiolforekomster og rundt store eiker. Tette løvoppslag bør fjernes, for å unngå tett buskvegetasjon som skygger ut lodnefiol og annen urtevegetasjon i skogbunnen.

Lokalitet 740 på Skøyenhaugen har til dels flersjiktet skog, i hvert fall i partier. Her er mye av utfordringen slitasje fra ferdsel og lek, spesielt på vest og nordsiden. I tillegg til slitasje i mark- og feltsjikt fører omfattende bruk av døde trestammer og greiner i lek, hyttebygging m.m. til raskere oppdeling og nedbryting av død ved. Det bør vurderes om en kan gjøre noe for å styre ferdsel bedre, for å forebygge omfattende markslitasje over store arealer, men dette er trolig vanskelig. Informasjon til barnehager og skoler i nærområdet, samt noen informasjonsskilter om naturverdiene i området kunne vært aktuelle tiltak. Deler av lokalitet 734 og 738 er også utsatt for omfattende slitasje, så omfattende at lodnefiol muligens har forsvunnet fra 734 og gått betydelig tilbake i 738.

Figur 8: Slitasje fra ferdsel og lek er et stort problem i området. Øverst: Deler av edelløvskogen i lokalitet 740 har nesten ikke feltsjikt og død ved blir ødelagt. Nederst: Lokaliteten ved Skøyen kirke er svært slitt fra ferdsel, plenklipping og muligens raking. Lodnefiol er muligens blitt borte fra disse delene. Foto: Anders Thylén.

I parkarealer, både de som er naturtyper (735 og 736, Søndre Skøyen hovedgård I og II) og de som ikke er det (f.eks. innenfor Casinetto brl.) er det viktig å la trær få bli gamle, hule og etthvert dø naturlig. Disse vil kunne gi være et verdifullt kompliment til trærne i skogpartiene. I og med at de også står mer soleksponert kan de ha andre kvaliteter for artsmangfoldet (særlig insekter) enn de trærne som står mer skyggefullt i skogmiljøene. De trær som allerede er frittstående «kjempetrær», eiker og asker i bl.a. lok. 735, 736 og 738, og frittstående enkelt-eiker (207 og 211), bør det ved behov ryddes noe rundt slik at de forsetter å stå soleksponert og med lite konkurranse fra andre trær. Det gjelder i viss grad

også den nykartlagte eika i lokalitet 3086, hvor det kan ryddes noe i mindre trær under og inntil trekrona, uten å gjøre altfor mye inngrep i den inntilligende skoglokaliteten (740).

Det er en del bøk i området, og en bør følge med på at det ikke blir vesentlig foryngelse og spredning. De gamle bøkene utgjør i viss grad kvaliteter i området, og en bør foreløpig spare disse, samtidig som en ikke ønsker foryngelse og spredning. Tilsvide vurderes det at overvåking er nok. Det er ikke mye gran i området, og eksisterende graner utgjør ikke et problem så lenge. Gamle graner kan bl.a. huse rødlistede biller og bør ivaretas.

Det er samlet sett mye fremmede arter i området. Tiltak bør fokuseres på de artene som utgjør størst økologisk risiko, som kjempebjørnekjeks, gravmyrt, honningknoppurt og krøllilje, i tillegg til lokaliteter med sårbar flora. Det innebærer i praksis alle lokaliteter med lodnefiol. Per i dag er spesielt lok. 3084 (honningknoppurt) og i viss grad lok. 3087 (russekål og hvitsteinkløver) truet av fremmede stauder. Ved Skøyen kirke (3087) er det også viktig å holde unna fremmede og uønskede arter på de arealer som restaureres nærmest bygningen. Det er her prøvd å legge på kalkgrus/sand for å etablere underlag for kalkengvegetasjon, og det ble i 2020 sådd noe frø av stedegne arter samlet ved indre Oslofjord.

Forekomstene med lodnefiol ser ut til å ha hatt en klar tilbakegang de siste 5-10 årene. Et par forekomster er blitt borte (i hvert fall den ødelagte dellokaliteten ved Skøyen kirke og muligens i edelløvskogen i vestre del (734), og flere forekomster er betydelig redusert (738, 740, 3084, 3085 og 3087). Slitasje, plenklipping og gjengroing kan se ut til å være de største truslene i området. Ved Skøyen kirke ser det ut til at slitasje, muligens også raking og plenklipping, har desimert mye av den andre delforekomsten. Her ble det imidlertid i 2020 oppdaget en ny delforekomst i en bratt skrent, og denne ser ut til å ha økt i antall i 2022. Frøene er maurspredde, og egne observasjoner kan tyde på at lokal spredning fungerer og nye planter etablerer seg på nye steder i nærheten av de gamle.

Noe skygge er trolig ikke et problem, da arten nok i større grad er en «kantart» enn en typisk engart. Noe tresjikt går dermed bra, men tett og høyvokst feltsjikt med nitrofile og fremmede arter er trolig verre. Voksestedene i området er utsatte, og bestanden usikker. En bør derfor ha en målrettet skjøtsel og beskyttelse av forekomstene. Forekomstene i gressmark bør skjøttes med slått to ganger i året (første gang i juni og andre i august/september) og fjerning av plantematerialet. Obs at raking bør gjøres forsiktig. Invasive fremmede arter som honningknoppurt, gravmyrt m.fl. bør bekjempes aktivt. For mer skyggefulle forekomster bør en forsiktig rydde eventuelle konkurrerende arter i feltsjikt/busksjikt (f.eks. oppslag av ask), men ellers mest overvåke. Partier med tett ungskog (740) kan tynnes noe, og partier med mye løvoppslag (bl.a. 738) bør ryddes regelmessig. Slitasje er trolig den vanskeligste utfordringen å håndtere, men enkelte forekomster bør vurderes skjermet (bl.a. deler av 738 og 3087).

Skøyenbekken over Nordjordet er et viktig grønnstrukturelement, men den nordligste delen fra Monolittveien er siden lenge lagt i rør. Det bør vurderes om bekken kan gjenåpnes på denne strekningen for å restaurere enda mer verdifull natur i området.

Figur 9: Gressbakke i lokalitet 3085 med lodnefiol. Venstre: april 2020. Mye fjorårgress og rester av høy urtevegetasjon etter at enga ikke ble slått høsten før. Foto: Hann Haugen. Høyre: Samme sted våren 2021. Enga ble slått høsten før, og tilstanden er bedre med mindre daugras og mer lavvokst vegetasjon. Foto: Bård Bredesen.

8 Referanser

- Artsdatabanken. 2018. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2020. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- BioFokus. 2014. Naturtyper i skog: Utkast til faktaark for skogtyper i revidert DN-håndbok 13, pr 30.12.2014.
- Blindheim, T., Bendiksen, E., Olsen, K. M., et al. 2003. Kartlegging av naturtyper i Oslo kommune 2002. Siste Sjanse-notat 2003-2, s.63. http://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjansenotat_2003-2.pdf
- Bymiljøetaten Oslo kommune. Naturdatabase for Oslo.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13. <http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Elven, R., Hegre, H., Solstad, H., et al. 2018. Viola odorata, vurdering av økologisk risiko. Fremmedartslista 2018. Artsdatabanken. Hentet (2020, 22. desember) fra <https://artsdatabanken.no/fremmedarter/2018/N/902>
- Henriksen, S. og Hilmo, O., editors. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.
- Kornstad, T. og Isdahl, T. 2015. Vurdering av virkninger på naturmiljø Påhugg for tverrslag Madserud, Fornebubanen.
- Markussen, T. og Karlsson, T. 2010. Violaceae Flora nordica 6: 12-52.
- Miljødirektoratet. 2015. Utkast til reviderte faktaark frå DN-håndbok 13. Naturtyper på land og i ferskvann. Miljødirektoratet.
- Miljødirektoratet. 2020. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss.
- NGU. 2020. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- Olberg, S., Hertzberg, M. K., Olsen, M., et al. 2018. Hule eiker i Oslo. BioFokus-notat 2018-16.
- Ottesen, P. 1985. Ny nordgrense for eikegresshoppe (*Meconema thalassina* De Geer) og litt om den engelske park i Oslo. Insekt-nytt 10 (3): 6-9. http://www.entomologi.no/journals/insektnytt/1985/IN_10_03_1985.pdf
- Qvale, A. H. 2008. Parken som fuglelokalitet - en beskrivelse av fuglelivet i den engelske park. Toppdykkern. http://nofoa.no/PDF/2008/TD_3-2008_Parken.pdf
- Skaarnes-Moldestad, A. og Øverby, J. 2013. Vurdering av grenser og reguleringsformål for åtte naturområder som foreslås regulert til bevaringsformål, Skøyenparken. Rambøll.
- Thylén, A. 2015. Skjøtselsplan for naturmangfold i Casinetto borettslag, Oslo kommune. BioFokus-notat 2015-2. <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2015-2.pdf>
- Thylén, A. 2018. Restaurering av naturtype ved Skøyen kirke, Oslo kommune. BioFokus-notat 2018-10.

Vedlegg 1 Naturtypebeskrivelser

Naturtyper – Oversikt

.....

207 Gustav Vigelandts vei 28 og 40

Store gamle trær – Eik Verdi: **B** Areal : 0,71 daa

Innledning: Lokaliteten ble registrert 23. mai 2018 av Maria Hertzberg, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av den utvalgte naturtypen “hule eiker” på oppdrag for Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten er delvis blitt kartlagt tidligere (2012), men tre nye trær er blitt inkludert i den nye beskrivelsen og avgrensningen. Ny avgrensning og beskrivelse erstatter gammel lok. BN00093652. Lokaliteten ligger innenfor skjøtselsplan som er laget for et større område (Thylén 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten står i boligområde med blokker og villaer på Skøyen.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen Store gamle trær - Eik (D1207) og omfattes av forskrift om utvalgt naturtype Hule eiker (U03). Det er også naturtypen Store gamle trær - Spisslønn (D1212) innenfor avgrensningen.

Artsmangfold: Det ble funnet brun tremaur (*Lasius brunneus*) på den største eika, noe som kan indikere at treet er innhult. Potensialet for forekomst av rødlistearter vurderes som middels stort.

Bruk tilstand og påvirkning: Tre eik og en spisslønn som står på rekke i kanten av felleshage er inkludert i avgrensningen. Det står også noen mindre spisslønn og eik rett ved som ikke er inkludert. Lokaliteten består av følgende verdifulle trær:

1) En tidligere kartlagt eik med stammeomkrets på ca. 390 cm står delvis fristilt i kanten av felleshage. Kronen er vid og treet er noe beskåret. Det er noe død ved av store dimensjoner i krona. Sprekkebarken er grov, på opptil 4 cm og det er noe påvekst av mose og lav. Det er ingen synlige hulheter på eika, men det ble funnet brun tremaur som kan tyde på begynnende hulhet. Det ser også ut til å være tegn til begynnende råteskade ved foten av treet. Det er noen yngre trær, samt krattvegetasjon som delvis hindrer soltilgang fra sør. Treet får heller ikke noe særlig med sol fra øst og vest.

2) En eik med stammeomkrets på ca. 190 cm står fristilt i kanten av felleshage. Kronen er smal og treet er betydelig beskåret. Det er noe død ved av små dimensjoner i krona. Sprekkebarken er tydelig, på opptil 3 cm og det er noe påvekst av mose og lav. Det er ingen synlige hulheter/råteskader på eika. Treet står fint fristilt og soleksponert fra sør, men det er noe krattvegetasjon i front, samt en liten ask som er på vei til å vokse opp tett opptil stammen.

3) En eik med stammeomkrets på ca. 200 cm står delvis fristilt i kanten av felleshage. Kronen er smal og treet er betydelig beskåret. Det er noe død ved av små dimensjoner i krona. Sprekkebarken er tydelig, på opptil 2,5 cm og det er noe påvekst av mose og lav. Det er ingen synlige hulheter/råteskader. Treet står fint fristilt og soleksponert fra sør, men det er noe krattvegetasjon i front.

4) En spisslønn med stammeomkrets på ca. 210 cm står delvis fristilt i kanten av hage. Sprekkebarken er slett, på opptil 1,5 cm og det er ingen død ved i krona. Treet står fint soleksponert fra sør.

Fremmede arter: Ikke vurdert.

Del av helhetlig landskap: Det er et ganske stort antall gamle eiker og andre store gamle trær innenfor et relativt begrenset område i denne delen av Oslo. Dette gjør at spesialiserte arter knyttet til hule eiker og andre gamle edelløvtrær har større sannsynlighet for å leve her eller

etablere seg i dette området i nær fremtid, enn hvis trærne stod mer spredt og isolert plassert. Edelløvtrærne i dette området er derfor mer verdifulle for det biologiske mangfoldet som følge av tilstedeværelse av de andre trærne.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) da den ene eika er ganske stor og grov. Trærne står delvis fristilt og soleksponert og flere har tydelig-grov sprekkebark. Det ene treet har funn av brun tremaur og trærne står i et område med mange andre gamle edelløvtrær noe som gjør hvert enkelt av dem mer verdifult.

Eikene med omkrets over 200 cm oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Det bør ryddes noe vegetasjon rundt den største eika, både mindre trær og kratt, slik at treet får mer sol til stammen. Øvrige trær er godt fristilt per i dag, men en må se til at det også på sikt blir holdt åpent rundt dem. Trærne bør ikke beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Grove deler av greiner som faller ned eller beskjæres bør få bli liggende på et passende (helst soleksponert) sted i nærheten. Dersom et tre dør bør det få bli stående, med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av treet kan påføre treet røtter stor skade, noe som kan svekke treet og føre til at det dør. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lengre ut fra stammen enn det som er trekronens dryppsone. Dersom det planlegges tiltak i nærheten av treet som kan påvirke det negativt, skal det utarbeides konsekvensanalyse av tiltakets virkning på treet (jf. naturmangfoldloven og byggteknisk forskrift). Kontakt Bymiljøetaten for mer informasjon. Se også Skjøtselsplan for området (Thylén 2015).

.....

211 Gustav Vigelands vei 18 og 38

Store gamle trær – Eik Verdi: **B** Areal : 0,59 daa

Innledning: Lokaliteten ble registrert 23. mai 2018 av Maria Hertzberg, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av den utvalgte naturtypen “hule eiker” på oppdrag for Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten er delvis blitt kartlagt tidligere (2014), men to nye trær i tilgrensende hage (Gustav Vigelands vei 18) er blitt inkludert i den nye beskrivelsen og avgrensningen. Ny avgrensning og beskrivelse erstatter gammel lok. BN00093597. Lokaliteten inngår i skjøtselsplan for et større område på Casinetto (Thylén 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten står i boligområde med blokker og villaer på Skøyen. Lokaliteten er delt av en tujahekk.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen Store gamle trær - Eik (D1207) og omfattes av forskrift om utvalgt naturtype Hule eiker (U03).

Artsmangfold: Det ble funnet brun tremaur (*Lasius brunneus*) på den største eika, noe som kan indikere at treet begynner å utvikle indre hulhet. Potensialet for forekomst av rødlistearter vurderes som middels stort.

Bruk tilstand og påvirkning: Tre eiketrær er inkludert i avgrensningen:

1) En eik med stammeomkrets på ca. 250 cm står delvis fristilt i hage. Kronen er smal-middels vid og treet er betydelig beskåret. Det er noe død ved av små-store dimensjoner i krona, men ingenting på bakken. Sprekkebarken er tydelig, på opptil 3 cm og det er noe påvekst av mose og lav. Det er ingen synlige hulheter på eika, men det ser ut til å være tegn til råteskade/hulldannelse. Treet står mellom en større villa og en tujahekk og er derfor lite soleksponert.

2) En eik med stammeomkrets på ca. 180 cm står fristilt i hage. Kronen er smal-middels vid og treet er betydelig beskåret. Det er lite død ved i krona. Sprekkebarken er tydelig, på opptil 2,5 cm og det er noe påvekst av mose og lav. Det er ingen synlige hulheter/råteskader på eika og det henger en huske i en av de større avkuttete greinene. Det er steinlagt tett opptil stammen og treet står fint soleksponert fra øst-sørøst, men utskygges noe av en større spisslønn i sør.

3) En tidligere kartlagt eik med stammeomkrets på ca. 300 cm står delvis fristilt i fellestage. Kronen er vid og treet er noe beskåret. Det er noe død ved av store dimensjoner i krona. Sprekkebarken er tydelig, på opptil 3 cm og det er noe påvekst av mose og lav. Det er ingen synlige hulheter, men det ble funnet brun tremaur samt noe tremold i sprekkebarken som kan tyde på begynnende hulhet. Eika har også noen rotskader og sannsynligvis begynnende råteskade i kuttflater. Treet står fint soleksponert i kanten av hage, men med noe krattvegetasjon i front.

Fremmede arter: Ikke vurdert.

Del av helhetlig landskap: Det er et ganske stort antall gamle eiker og andre store gamle trær innenfor et relativt begrenset område i denne delen av Oslo. Dette gjør at spesialiserte arter knyttet til hule eiker og andre gamle edelløvtrær har større sannsynlighet for å leve her eller etablere seg i dette området i nær fremtid, enn hvis trærne stod mer spredt og isolert plassert. Eikene i dette området er derfor mer verdifulle for det biologiske mangfoldet som følge av tilstedeværelse av de andre trærne.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi). Lokaliteten omfatter tre forskriftseiker, hvorav to er ganske store. Trærne står delvis fristilt og soleksponert. Størrelsen, den tydelige-grove sprekkebarken og tilknytningen til hverandre og andre store edelløvtrær i området gjør trærne potensielt viktige for mange arter. Funn av brun tremaur og sannsynlig begynnende hulhet hos det største treet underbygger verdien.

Eiker med omkrets over 200 cm oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Trærne bør ikke beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Grove deler av greiner som faller ned eller beskjæres bør få bli liggende på et passende (helst soleksponert) sted i nærheten. Dersom treet dør bør det få bli stående, med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av treet kan påføre treets røtter stor skade, noe som kan svekke treet og føre til at det dør. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lengre ut fra stammen enn det som er trekronens dryppsone. Dersom det planlegges tiltak i nærheten av treet som kan påvirke det negativt, skal det utarbeides konsekvensanalyse av tiltakets virkning på treet (jf. naturmangfoldloven og byggteknisk forskrift). De delene av tujahekken som står tett inntil den ene eika bør fjernes, men det er ellers ikke umiddelbart behov for rydding rundt trærne. Kontakt Bymiljøetaten for mer informasjon. Se også Skjøtelsesplan fra Thylén fra 2015.

.....

734 Søndre Skøyen hovedgård I

Rik edellauvskog – Kalkrik ask-hasselskog Verdi: B Areal : 12,0 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig lagt inn i Naturbase i 2003, og det er gjort undersøkelser av bl.a. insekter allerede på 1980-tallet. Avgrensning og beskrivelse er revidert etter feltarbeid 17. april og 16. desember 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger siste

utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i Ullern bydel vest i Oslo.

Hoveddelen består av et ryggparti skarpt avgrenset mot flatt, tidligere jorde like nord for tunet til Søndre Skøyen gård, og omfatter en parkpreget edelløvskog. Lokaliteten ligger på kalkberggrunn, med løsmasser av typen forvittringsmateriale i ryggpartier og marine avsetninger i flatere deler. Kalkberget går såvidt i dagen langs en smal kant på sørøstsiden av ryggen.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som rik edelløvskog, evt. med et svært begrenset innslag av kalkedelløvskog langs en smal kant. Tresjikt domineres av ask og spisslønn, med innslag av lind, alm og hestekastanje. Det er en del ungt oppslag av hassel og annet løv, men ikke noen velutviklede hasselrunner. I østre del av ryggen er det flere svære asketrær, mens enkelte furu vokser i sørvest og et par graner i øst. Feltsjiktet er sparsomt utviklet, med kratthumleblom som vanligste art, dessuten løkurt og lundrapp. Frisk rik edelløvskog er rødlistet som nær truet.

Artsmangfold: Lokaliteten er habitat for den sterkt trua arten lodnefiol (EN). Denne er nevnt i naturtypebeskrivelsen fra 2003 og en liten forekomst er siden registrert ved flere tilfeller, senest 2019 (Bredesen, B.). Ved befarung i 2020 ble arten ikke gjenfunnet. I 2022 ble det registrert en hybridforekomst av marsfiol og enten lodne- eller bakkefiol. Krattfiol er også registrert i området, og det er opplysninger om at lodneperikum skal være funnet i parken i år 2000, trolig innenfor denne avgrensningen (Tore Berg). Området har en interessant insektfauna knyttet til gamle trær, bl.a. funn av flere rødlistede billearter og den nordligste kjente forekomsten av den svært uvanlige arten eikegresshoppe (Preben Ottesen pers. medd.). Den ene billearten er funnet like sydvest for dammen. Området ligger inntil andre områder med en svært verdifull insektfauna. Skrukkeøre (NT) vokser på flere læger av edelløvtrær og almeskinn (VU) ble ved befarung funnet på en almelåg.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er parkpreget, tidligere trolig ryddet og jevnlig tynnet. Tresjiktet er i dag tett, med for det meste relativt slanke og unge-halvgamle trær. Enkelte grøvre trær, med alm opp til 60 cm stammediameter, et par tidligere styvede asker opp til 70 cm. En del yngre løvoppslag og busker, men i stor grad åpent preg mellom stammene. Det er noe liggende død ved av edelløvtrær, bl.a. flere kappede stammer i nordøst. Lokaliteten var trolig mer glissen for noen tiår tilbake, og framstår i dag som en overgangstype mellom åpen parkskog og skog i friere utvikling. Tidligere bestand av edelgran er hogd. Det er i deler av området omfattende slitasje fra ferdsel, trolig forsterket av koronasituasjonen. Det er også en del ødeleggelse av dødved, trolig fra lek i området.

Fremmede arter: Hestekastanje (PH) vokser spredt i lokaliteten, en bestand edelgran finnes i nord, og det er i tillegg registrert stivgjøkesyre (PH) innenfor avgrensningen. Det er en stor forekomst av gravmyrt og forekomster av hagemispler i kanten mot bebyggelsen i øst. Det er ellers en del krøll-lilje i øst, som er en rest av tidligere større forekomster som er bekjempet. Det er også enkelte fremmede hagebusker, som ikke er blitt identifisert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et parkområde med flere større og mindre edelløvskogspartier, en mengde store trær og restbiotoper med kalkrik mark. Det er store naturverdier knyttet til disse elementene på landskapsnivå, og lodnefiol forekommer spredt i området.

Verdivurdering: Parkpreget utforming av rik edelløvskog, med en del eldre trær og dødvedforekomster, dessuten flere truede insektarter, et par funn av rødlistede dødvedsopper og en mulig liten forekomst av lodnefiol. Det er relativt store forekomster av fremmede arter og en del slitasje. Lokaliteten får høy vekt for størrelse, middels-høy vekt for arts mangfold, lav vekt for edelløvskogsplanter og påvirkning, og middels vekt for habitatkvalitet. Samlet ligger den i grenseland B-A, litt avhengig av hvordan en vurderer lodnefiolforekomsten. Bestanden er liten

og per i dag noe usikker, og det er her valgt å ikke legge stor vekt ved den i vurderingen. Verdien er dermed satt til viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det bør holdes fritt for kratt rundt eventuelle forekomster med lodnefiol, samtidig som de ikke bør utsettes for sterk slitasje. Forekomster av gamle trær og død ved bevares. En del hassel bør få vokse seg til, slik at de på sikt kan danne runner. Det bør tynnes noe i den tetteste unge løvskogen og i partier med tett buskvegetasjon. Bekjempelse av en del fremmede arter bør også vurderes.

.....

735 Søndre Skøyen hovedgård II

Erstatningsbiotoper på tresatt mark – Park Verdi: A Areal : 14,2 daa

Innledning: Lokaliteten ble registrert 15. mai 2018 av Maria Hertzberg, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av den utvalgte naturtypen “hule eiker” på oppdrag for Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartleggingen i kommunen (2002). Ny beskrivelse ertatter gammel, avgrensningen forblir den samme.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Parklandskap, hvor de mer trebevokste deler er avgrenset. Her er det mange trær av anseelig størrelse, særlig av spisslønn, lind og eik. I tillegg finnes bl.a. stor ask, alm, bøk (opptil 450 cm i stammeomkrets) og lerk og i sør mye hestekastanje. I den sentrale delen av parken er det en del klynger av store grove lavlandsbjørk og stor kvitpil (se også lok. 734). Flere av trærne innenfor avgrensningen har tegn til begynnende hulhet/hulhet/råteskade og det er også noe død ved både i kronene og på bakken. Under følger en beskrivelse av noen av de største trærne innenfor avgrensningen:

- 1) Ask utenfor inngjerding av større parkeindom med stammeomkrets på ca. 380 cm og med relativt grov sprekkebark på opptil 2 cm. Smal krone med noe død ved av stor dimensjon. Treet har muligens askeskuddsjuke og er ikke fristilt da treet står i skogliknende park. Det er noe død ved av små dimensjoner på bakken rundt treet. Det er tegn til begynnende hulhet i kuttflate i en av de eldre beskæringene. Treet har også vært utsatt for en brekkasje av en av de større hovedgreinene i toppen. Muligens A-verdi.
- 2) Eik innefor inngjerding med stammeomkrets på ca. 440 cm og med grov sprekkebark på opptil 5 cm. Vid krone med en del død ved av store dimensjoner (ca. 10 store døde greiner). Treet er delvis fristilt, men får ikke sol fra vest, og lite fra sørvest. Eika er noe råteskadet og har tegn til begynnende hulhet litt opp på stammen. Funn av brun tremaur samt mold i sprekker tyder også på at treet er enten hult eller i ferd med å bli det. Dette er en forskriftseik med klar A-verdi.
- 3) Ask innenfor inngjerding med stammeomkrets på ca. 380 cm og med relativt grov sprekkebark. Kronen er smal med noe blottet ved i tidligere beskæringene. Små hulheter, forekomst av mye brun tremaur samt vedmold i sprekker tyder på at treet er hult. A-verdi.
- 4) Eik innenfor inngjerding med stammeomkrets på ca. 400 cm og med grov sprekkebark på opptil 5 cm. Kronen er vid med noe død ved av større dimensjoner, men den er beskåret en del mot øst der stien går. Treet er delvis fristilt, men får noe skygge deler av dagen pga. trær i vest. Det er tegn til begynnende hulhet ved foten av eika, funn av brun tremaur samt vedmold i sprekker er også en sterk indikator på hulhet. Dette er en forskriftseik med klar A-verdi.

Artsmangfold: Tidligere er det registrert to forekomster av lodnefiol (EN, rødliste 2021), men den er ikke gjenfunnet siden 2000 - noe som trolig har sammenheng med gjengroing (Tore Berg). De ene forekomsten ble forsøkt flyttet i forbindelse med et veiltak for over ti år siden, og det er usikkert om plantene overlevde det. Arten kan muligens finnes her fremdeles. Området har en svært interessant insektfauna knyttet til gamle trær, bl.a. den nordligste kjente forekomsten av den svært uvanlige arten eikegresshoppe (Preben Ottesen pers. medd.). Området ligger inntil andre områder med en svært verdifull insektfauna. Under kartleggingen i 2018 ble det funnet skrukkeøre på alm. Det ble også funnet brun tremaur på flere av de større trærne noe som kan

tyde på begynnende hulhet eller hulhet og derfor høyt potensiale for andre interessante arter også.

Bruk tilstand og påvirkning: Det inngjerdete området innenfor avgrensningen er noe mer åpent og parkaktig enn områdene utenfor. Disse er mer «gjenngrodd» og begynner å få et mer skogaktig preg.

Fremmede arter: Ikke vurdert. Ingen registreringer i Artskart.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et større landskap med høy andel gamle edelløvtrær noe som er gunstig for utveksling av arter.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi). Lokaliteten omfatter en større ansamling av store parktrær og tidligere påvist høyt artsmanfold - særlig av insekter. Noen av trærne er svært store og med hulheter eller tegn til begynnende hulhet, samt død ved, og det er potensiale for sjeldne arter knyttet til død ved og vedmuld på lokaliteten.

Eiker med omkrets over 200 cm i brysthøyde oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Det bør hindres gjengroing med kratt rundt eventuelle forekomster med lodnefiol. Slike lokaliteter bør heller ikke klippes som plen. Forekomster av gamle trær og død ved må bevares. Området bør holdes åpent der det er hensiktsmessig. Løvoppslag og fremmedarter bør fjernes. Trærne bør ikke beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Greiner som faller ned eller beskjæres bør få lov til å bli liggende på bakken, eventuelt flyttes til et passende sted i nærheten der de kan få bli liggende (gjelder særlig grove deler av greiner). Dersom et av trærne dør bør det få bli stående, med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av et av trærne kan påføre treets røtter stor skade, noe som kan svekke treet og føre til at det dør. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lengre ut fra stammen enn det som er trekronens dryppzone. Dersom det planlegges tiltak i nærheten av en av de store eikene som kan påvirke det negativt, skal det utarbeides konsekvensanalyse av tiltakets virkning på treet (jf. naturmangfoldloven og byggt teknisk forskrift). Kontakt Bymiljøetaten for mer informasjon.

.....

736 Søndre Skøyen hovedgård III

Erstatningsbiotoper på tresatt mark – Park Verdi: A Areal : 7,29 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Lars Erik Høitomt (BioFokus) den 26.04.2018.

Registreringen er en del av en større eikekartlegging i Oslo i regi av Bymiljøetaten. Området er tidligere kartlagt og avgrenset, først i 2002 i forbindelse med den generelle naturtypekartleggingen i kommunen. Området er befart av en rekke personer etter den tid og kunnskapen er oppsummert i beskrivelsen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på gammel kulturmark ved gårdstunet til Skøyen Hovedgård på Skøyen i Oslo kommune. Lokaliteten skjøttes i dag som et parklandskap.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten gjelder naturtypen erstatningsbiotoper på tresatt mark med utforming park. Lokaliteten har flere likhetstrekk med kulturmarkstypen hagemark, men vurderes best som parklandskap. Parklandskapet har et middels glissent tresjikt med gamle grove trær av eik, ask, alm, spisslønn, bøk og hestekastanje. To av eiketrærne oppfyller kravet som utvalgt naturtype “hule eiker”. Rett øst for bolighuset finnes en grov eik en brysthøydeomkrets på 335 cm. og sprekkebark som er 6 cm. dyp. Treet har en ganske lav hovedstamme og vid krone som lener seg mye mot sør. I kronen finnes noe dødved av middels og grove dimensjoner. Kronen er lite beskåret. Noe lengre øst finnes en grov

eik med to hovedstammer som nesten har vokst sammen. Treet har en brysthøydeomkrets på litt over 330 cm og en sprekkebark som er ca. 3 cm. dyp. Treet har noe dødved i krone av middels dimensjon. I tillegg finnes en del mindre råteskader oppover stammen. Nedre kronehalvdel er ganske mye beskåret både fra gammelt av og relativt nylig. I tillegg til eiketrærne finnes mange andre edelløvtrær med brysthøydeomkrets på over 200 cm. Flere av trærne har råteskader og dødvedforekomster i krone. Spesielt viser lønnetrærne å ha en god del omfattende råteskader og enkelte trær har også åpne hulrom med tørr vedmuld.

Artsmangfold: Store trær av ask (VU-sårbar) og alm (VU) finnes spredt i parklandskapet. Rett øst for bolighuset er det fra tidligere registrert store forekomster med lodnefiol (EN-truet) (Artsdatabanken 2017). Denne forekomsten ble ikke undersøkt under feltarbeidet 2017 og bør undersøkes nærmere. Lønnekjuke (LC) ble funnet i hulrommet på en spisslønn. Området har en svært interessant insektfauna knyttet til gamle trær, bl.a. den nordligste kjente forekomsten av eikegresshoppe (Preben Ottesen pers. medd.). Området ligger inntil andre områder med en svært verdifull insektfauna.

Bruk tilstand og påvirkning: Noen av trærne har tydelige spor av både nye og eldre beskjerings. Andre trær har svært få spor av beskjerings, slik som det store eiketrete rett øst for bolighuset. Dødved som faller ned på bakken blir tilsynelatende ryddet og fjernet fra lokaliteten.

Fremmede arter: Store trær av hestekastanje (PH-potensielt høy risiko) står spredt i parklandskapet.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger nær andre lokaliteter på eiendommen som har gamle grove edelløvtrær.

Verdivurdering: Parklandskap med mange gamle grove edelløvtrær, inkludert store eiketrær som oppfyller kriteriene for utvalgt naturtype “hule eiker”. Flere av edelløvtrærne er gamle og storvokste med grov sprekkebark. Enkelte av trærne har dødvedkvaliteter i krone, råteskader og/eller åpne hulrom med vedmuld. Trærne er stort sett lite beskåret med enkelte unntak. Lodnefiol (EN) skal forekomme i store mengder på lokaliteten, men forekomsten bør undersøkes nærmere. Potensialet for artsforekomster av krevende vedlevende insekter vurderes som ganske stort. Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi).

Eiker med omkrets over 200 cm i brysthøyde oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Man bør unngå beskjerings av trærne og vise varsomhet ved bruk av tyngre redskaper nær trærne. Døde greiner bør ikke fjernes, men få henge på treet så lenge som mulig. Greiner og nedfall som fjernes kan med fordel legges på et egnet og helst soleksponert sted i nærheten. Alle former for graving og massepåfylling nær røtter bør unngås da dette kan senke levealderen til trærne.

.....

737 Søndre Skøyen hovedgård - Skøyenbekken

Rik edellauskog – Verdi: **A** Areal : 18,46 daa

Innledning: Lokaliteten ble registrert 15. mai 2018 av Maria Hertzberg, Biofokus, i forbindelse med kartlegging av den utvalgte naturtypen “hule eiker” på oppdrag for Bymiljøetaten i Oslo. Det er gjort mindre oppdateringer i avgrensning og beskrivelse av Anders Thylén i 2020 i forbindelse med skjøtelsplanarbeid for Skøyenparken. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartleggingen i kommunen (2002). Deler av området i øst ligger innenfor skjøtelsplan som BioFokus har laget (Thylén 2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Gjenværende skog som dekker Skøyenbakkens dalsøkk og parken til Skøyen hovedgård. Blokkene på Casinetto, hovedsakelig bygd på midten av 1980-tallet, danner en skarp avgrensning mot sørøst.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er vurdert å være rik edellauvskog, men det er ikke angitt utforming for lokaliteten. Bekken renner åpen, for det meste i et løp gjennom leire, men stedvis over åpne bergsua. Tresjiktet er sluttet, med trær som stedvis synes å være av relativt ung alder. Spisslønn dominerer, men det er også mye alm. Noen enkelttrær oppnår store dimensjoner med en stammeomkrets på 200 cm +/-, bl.a. alm mot kanten i vest, og flere trær av ask (opptil ca. 300-400 cm brysthøydeomkrets), eik (opptil ca. 340 cm brysthøydeomkrets), bøk og lind (opptil ca. 150-180 cm brysthøydeomkrets). Det er også spredt med gran, bjørk (noen grove opptil ca. 180-200 cm brysthøydeomkrets) og hassel.

Undervegetasjonen er sparsom med bl.a. markjordbær, lundrapp, hundegrass, stornesle, firblad, men stedvis med mye skvallerkål som kan tyde på tidligere utfylling av masser.

Feltsjiktet/busksjiktet består også av mye ask og spisslønn. Noen trær har tegn til begynnende hulhet eller er hule, blant annet er det noen hule alm på vestsiden av bekken. Noen av de større eikene har mye stor død ved i kronene og tegn til hulldannelse (det ble funnet brun tremaur på ett av trærne). Det er også mye død ung alm innenfor avgrensingen.

Artsmangfold: Området har en artsrik og meget interessant insektfauna knyttet til død ved, kjuke og gamle trær. I 2002 ble det registrert bl.a. fem rødlistede insektarter, deriblant *Cossonus parallelepipedus* (EN) (Preben Ottesen pers. medd.). I 2020 har BioFokus registrert flere andre rødlistede insekter, herunder billen *Microbregma emarginatum* (VU), vepsen *Tomostethus nigritus* (NT) og plantevepsen *Fenusa ulmi* (NT). Lodnefiol (EN) ble funnet med et par små forekomster sør i lokaliteten inntil Casinetto under kartlegging i 2020 og i 2015 (Anders Thylén, Biofokus). Det ble i 2022 funnet en hybridforekomst med marsfiol og enten lodne- eller bakkefiol. Bakkefiol vokser også i lokaliteten. Under kartleggingen i 2018 ble det ikke brukt mye tid på å undersøke området for arter, men det ble funnet en god del skrukkeøre (NT) på alm på vestsiden av bekken. Stedvis var det mye gadd og læger som kan ha potensiale for mange interessante sopparter knyttet til død ved.

Bruk tilstand og påvirkning: I forbindelse med utbyggingen av Casinetto på 1980-tallet ble svært verdifulle deler av området, med grovvokst edelløvskog, hogd og det ble anlagt plener. Det har siden 1990-tallet vært strid om den Engelske park skulle ha parkpreg eller utvikle seg tilbake mot en edellauvskog. I dag framstår mesteparten av lok. 737 som skog i fri utvikling. Dette er positivt for områdets biologiske mangfold. I 2002 ble det registrert hogst noen steder nær blokkene i sør og vest, mest sannsynlig for å få utsikt. Det er relativt nylig tatt ut noen trær av sikkerhetsmessige grunner langs bekken nord i lokaliteten, bl.a. fordi noen trær kom på skakke etter en storm.

Fremmede arter: Ikke vurdert.

Del av helhetlig landskap: Området grenser til den private parken i tilknytning til Søndre Skøyen hovedgård og er del av et større sammenhengende grøntområde i et område som ellers består av tett bebyggelse.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi). Lokaliteten omfatter en rik edelløvskog med påvist høyt artsmanifold særlig av insekter. Det er registrert et par mindre forekomster av lodnefiol (EN) og flere truede insekter, i tillegg til store mengder skrukkeøre (NT). Skogen er stedvis ung, men noen av trærne er svært store og grove, og med hulheter eller tegn til begynnende hulhet, samt med død ved i krone. Det er også noe død ved av større og mindre dimensjoner på bakken som kan ha potensiale for mange kravstore arter.

Eiker med omkrets over 200 cm i brysthøyde oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Området bør få utvikle seg mest mulig fritt uten særlig inngrep, men det kan være ønskelig med noe tynning i områdene med tett yngre skog. Det er tidligere blitt laget en skjøtselplan over deler av området (Thylén, A. 2015). Rundt forekomst av lodnefiol på liten

engbakke sør i lokaliteten bør det holdes åpent og skjøttes som slåttemark med sen slått, se skjøtselsplan. Forekomster av gamle trær og død ved er spesielt viktig at bevares. Trærne bør ikke beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Greiner som faller ned eller beskjæres bør få bli til å bli liggende på bakken, eventuelt flyttes til et passende sted i nærheten der de kan få bli liggende (gjelder særlig grove deler av greiner). Dersom noen av trærne dør bør det få bli stående, med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av et av trærne kan påføre treets røtter stor skade, noe som kan svekke treet og føre til at det dør. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lengre ut fra stammen enn det som er trekronens dryppzone. Dersom det planlegges tiltak i nærheten av et av de store eiketrærne som kan påvirke det negativt, skal det utarbeides konsekvensanalyse av tiltakets virkning på treet (jf. naturmangfoldloven og byggt teknisk forskrift). Kontakt Bymiljøetaten for mer informasjon.

.....

738 Casinetto S

Rik edellauvskog – Lågurt-eikeskog Verdi: **A** Areal : 2,98 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig lagt inn i Naturbase i 2002. Avgrensning og beskrivelse er revidert etter feltarbeid 17. april 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014). Røddlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i vestre del av Oslo. Den omfatter en skogrest på en kolle sør i Casinetto borettslag mellom bebyggelse og p-plass.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Dette er trolig opprinnelig en blanding av kalkfuruskog og edellauvskog. Området har store mengder eik, inklusive større eiketrær, og en del furu sørøst i området. Skogen er åpen, og busksjikt er i stor grad fraværende bortsett fra en god del ferske oppslag av løvrenninger etter tidligere hogst. Feltsjiktet domineres av gras, bl.a. lundrapp. Lågurtedellauvskog er rødlistet som sårbar (VU). Et eiketre på ca. 75 cm stammediameter omfattes av forskrift for utvalgte naturtyper (hul eik), men et par andre eiketrær er i grenseland for å kvalifisere.

Artsmangfold: Lodnefiol (EN) forekommer i området. Det ble ved befaring i 2020 registrert tre separate forekomster av lodnefiol, med respektive syv, elve og en rosett. Dette er betydelig færre enn det ble registrert for få år siden og kan tyde på en reduksjon i forekomsten, trolig som følge av slitasje og til dels løvoppslag etter tidligere hogst. Det er dessuten noe bakkefiol, markjordbær, knollerteknapp, fingerstarr og en god del blåveis i feltsjiktet.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogbunnen er utsatt for mye slitasje fra ferdsel. Det er flere stier i området, og deler er inngjerdet som lekeområde for barnehage (svært slitt). Det er relativt grov skog med eik på 50-60 cm stammediameter og furu på 35 cm. Det er lite død ved. Den gamle områdebeskrivelsen fra 2002 angir at det var store mengder hassel i området, men dette er borte i dag, og det er som følge av hogst stubber etter hasselrunner spredt i området. En god del løvoppslag er kommet opp, spesielt i østre del. Oppslag og kratt er blitt ryddet rundt de store eikene. Det er enkelte stubber etter hogde furuer.

Fremmede arter: Enkelte marsfiol forekommer, og i 2022 ble det observert en liten forekomst av honningknoppurt (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et område med mosaikk av bebyggelse, parker og restnatur. Det er flere større og mindre edelløvskogspartier, en mengde store trær og

restbiotoper med kalkrik mark. Det er store naturverdier knyttet til disse elementene på landskapsnivå, og lodnefiol forekommer spredt i området.

Verdivurdering: Liten lokalitet med relativt grovvokst lågurteikeskog. En forskriftseik per i dag, og flere som vil vokse til inngangsverdi innen relativt kort tid. Lokaliteten skårer middels på størrelse, edelløvsogkogsplanter, truede naturtyper, habitatkvalitet og påvirkning. Flere delbestander av sterkt truet art (lodnefiol) gjør også at området vurderes som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: I den grad det blir tett med løvoppslag er det ønskelig at en del ryddes, men en del hassel bør få vokse seg til, slik at de på sikt kan danne runner. Enkelte unge trær av alm og eik bør også få vokse opp og kunne bli gamle på sikt. Løvoppslag rundt forekomster av lodnefiol bør ryddes forsiktig for at lyset skal slippes til. Ferdsel bør kanaliseres, slik at man unngår sterk slitasje på arealer med lodnefiol. Store eiker bør ikke beskjæres mer enn absolutt nødvendig ift. sikkerhet. Evt. død ved eller kappede grener må spares i området. Graving og lignende må unngås i rotsone til store eiker. Lokaliteten er del av skjøtelsplan for Casinetto.

.....

740 Skøyenhaugen

Rik edellauvskog – Verdi: B Areal : 14,46 daa

Innledning: Avgrensning og beskrivelse er oppdatert i 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, basert på eget felarbeid 17. april 2020. Dette er gjort i forbindelse med kartlegging som grunnlag for skjøtelsplan på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten er tidligere registrert i 2002 som en del av kommunens kartlegging av biologisk mangfold. Denne er senere blitt befart flere ganger, bl.a. av Norconsult i 2015 ved vurdering av tiltak i forbindelse med Fornebubanen. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014). Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i Ullern bydel i Oslo. Den omfatter et skogparti vest for Monolitten og Hjulet i Vigelandsparken og strekker seg ned til nordre del av blokkene på Casinetto. Lokaliteten ligger i boreonemoral sone. Berggrunn er kalkstein, med overliggende løsmasser av typen marine avsetninger og forvittringsmateriale. Terrenget er småkupert, med noen partier bestående av grunnlendt mark og kalkberg i dagen, og andre partier med dypere jordsmonn av moldjord.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rik edellauvskog, men uten tydelig utforming. Mindre innslag av kalkedelløvsogkog forekommer på ryggene. Iht. NiN er området dominert av lågurtskog, med mindre innslag av bærlyng-kalklågurtskog på grunnlendte rygger. Tresjiktet er relativt tett av edellauvtrær. Ask og spisslønn dominerer, iblandet noe alm, morell og eik, og i et nedre sjikt hassel. I tillegg finnes en og annen furu og osp, samt en ansamling større gran i vest. Det vokser noen større individer av bok i sørenden av lokaliteten. Edellauvtrær av grovere dimensjoner finnes spredt innenfor området, bl.a. ask (ca. 60-70 cm brysthøydiameter) og eik (opp mot 60 cm brysthøydiameter). Det er spredte forekomster av død ved i varierende dimensjoner, bl. a. en aske-låg på ca. 45 cm diameter. I busksjiktet er det registrert alperips, hegg, fremmede mispler, nyperoser og berberis. Feltsjiktet er relativt ugresspreget, med arter som løkurt, kratthumleblom, stornesle, skvallerkål, svaleurt, vårpengeurt, men her vokser også edelløvsogkogsarter som vårkål, blåveis, hundekveke, nyresoleie, liljekonvall, gullstjerne og hvitveis. I nord er det inkludert en mindre kalktørreng. Frisk rik edelløvsogkog er rødlistet som nær truet (NT) og kalkedellavskog som sterkt truet (EN).

Artsmangfold: Lodnefiol (EN) er registrert nord (kalktørrengen) og øst i lokaliteten, senest 2019. Det ble ved befaring i 2020 funnet én rosett, i tillegg en trolig hybrid (bakkefiol-lodnefiol), på kollen øst i lokaliteten. Samme sted ble det i 2015 registrert hele 25 individer. Sør i lokaliteten vokser gulveis. Av sopp er det funnet bl.a. hasselkjuke på hassel (LC), skrukkeøre (NT) på alm/askeläger og rustkjuke på død løvved. Det ble observert stillits og dvergspett. Av moser er

det registrert putehårstjerne, og det vurderes å være et visst potensial for kalkkrevende moser på framspringene av kalkholdig berg. Ved kartleggingen i 2015 ble mosefloraen vurdert som nokså artsfattig, og epifyttisk lavflora på eldre trær som artsfattig.

På kalktørrenga i nord er det bl.a. registrert tysk mure og spredte forekomster av hjorterot (NT). Det er senest i 2019 funnet lodnefiol (EN) på enga, men arten ble ikke gjenfunnet i 2020 eller 2021.

De største verdiene i lokaliteten er knyttet til forekomstene av lodnefiol, samt forekomster av død ved og eldre edelløvtrær.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er sterkt preget av menneskelig bruk, bl.a. er det deponert gamle gravsteiner fra Vestre gravlund sentralt i lokaliteten. Grunnen i denne delen ser også ut å bestå av fyllmasser. I sørenden av lokaliteten er det etablert en liten lekeplass, i tillegg til en kryssende asfaltert gangvei. Det er betydelig slitasje etter lek og ferdsel i store deler av lokaliteten.

Fremmede arter: Det har tidligere vært store mengder kjempebjørnekjeks i området, arten ble ikke gjenfunnet ved registreringer i 2015 eller 2020, men er i følge Artskart registrert i 2018 (K. Isaksen) og skal være sett i 2020 (B. Bredesen pers.medd.). Forøvrig forekommer noe russekål (HI) og ellers sprikemispel (SE), hagelerkespore (HI), vårpengourt (PH) og russeblåstjerne (HI). På engen i nord vokser tysk mure (PH), noe ullborre (SE) og en forekomst med dagfiol (HI). Det ble i 2019/2020 plantet påskelilje ved den ene lodnefiolforekomsten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et tettbebyggt område, med store naturverdier knyttet til restbiotoper med edelløvskog, kalkrik mark og spesielle artsforekomster. Lodnefiol forekommer i små bestander spredt i området.

Verdivurdering: Området utgjør et interessant og middels artsrikt naturområde, med enkelte kalkkrevende arter og en sterkt truet karplante (lodnefiol). Lokaliteten er sterkt påvirket av slitasje og ulike aktiviteter, men det har likevel en del kvaliteter knyttet til store, gamle trær/død ved. Lokaliteten gis verdi som Viktig (B), på grensen til Svært viktig (A). På grunn av forekomst av sterkt truet art kunne A-verdi vært aktuelt, men forekomstene er små, og områdets edelløvkvaliteter er begrenset.

Skjøtsel og hensyn: Arealet er per i dag sterkt utsatt for både slitasje fra lek og ferdsel og for tilfeldige inngrep, og det bør fremover være et mer bevisst hensynstagende til områdets kvaliteter. Om mulig bør en også prøve å kanalisere ferdsel for å unngå slitasje over store deler av området. Avfall bør ryddes opp. Enga i nord bør opprettholdes ved slått, fjerning av plantematerialet etter slått og rydding av krattoppslag. Bekjempelse av kjempebjørnekjeks, andre fremmede planter med økologisk risiko og fjerning av annen uønsket vegetasjon (løkurt, hundekjeks mm) er også nødvendig for å beholde områdets kvaliteter. Området kan forøvrig i stor grad få utvikle seg fritt.

.....

2003 Skøyenveien 38

Engpregete erstatningsbiotoper – Vegkant Verdi: **A** Areal : 0,31 daa

Innledning: Lokaliteten ble besøkt 17. april 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten er opprinnelig kartlagt i 1987. Ny avgrensning og beskrivelse erstatter den gamle. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i vestre del av Oslo. Den omfatter et mindre areal med engpreget vegetasjon mellom Skøyen kirke og Skøyenhallen. Lokaliteten ligger i sin helhet på berggrunn av kalkstein, med løsmasser av typen forvittringsmateriale og

marine avsetninger. Avgrensningen inkluderer en veikant som heller i sørvestvendt retning, og deler av en privat hage.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som engpreget erstatningsbiotop med utforming veikant. På utsiden av gjerdet er vegetasjonen åpen og gressdominert, men inne i hagen er det et tresjikt av lønn, alm, ask og i øst et par grantrær. Det er et tett busksjikt av plantede busker, og feltsjiktet er svakt utviklet.

Artsmangfold: Lokaltiteten er habitat for den sterkt trua arten lodnefiol (EN). Denne er nevnt i naturtypebeskrivelsen fra 1987 og er siden registrert ved flere tilfeller, senest 2019 (Bredesen, B.). Ved befarung i 2020 ble det funnet ca. 15 rosetter innenfor avgrensningen, de fleste på veisiden av gjerdet, men også enkelte under trær og busker inne i hagen (hagen ble ikke grundig undersøkt). Bård Bredesen anslo i 2019 forekomsten til 45 individer (Artskart), de fleste innenfor hagen. Sistnevnte anslag bekreftes av et kort besøk våren 2022 (Thylén). Det er tidligere også funnet enkelte bakkefiol i området, samt hybriden mellom denne og lodnefiol, samt skogfiol. I feltsjiktet for øvrig er det observert bl.a. vårpengeurt, løkurt og korsknapp.

Bruk tilstand og påvirkning: Vegetasjonen er stort sett åpen langs veien, kun med enkelte mindre busker. Her blir det trolig drevet slått innimellom, men det er ikke blitt slått i 2020. Innenfor gjerdet er det tresjikt og en til dels tett hekk av busker, som gir mye skygge og hvor det er dårlig utviklet feltsjikt. I skråning i nordvestre del har det vært gressmark som ikke ser ut til å ha blitt plenklippet. Her var det imidlertid i 2022 lagt duk over. Veikantforekomsten av lodnefiol var allerede i 2019 betydelig redusert, trolig pga. kabelgraving i veikanten (som BYM frarådet) og litt for hardhendt raking.

Fremmede arter: Vårpengeurt (PH) vokser i området. Ellers er det en del hagebusker innenfor gjerdet, bl.a. tatarleddved (HI).

Del av helhetlig landskap: Lokaltiteten ligger i et tettbebyggt område, med store naturverdier knyttet til restbiotoper med kalkrik mark og spesielle artsforekomster. Lodnefiol forekommer i mange små bestander spredt i området.

Verdivurdering: Lokaltiteten består av et mindre areal med engpreget vegetasjon og forekomst av lodnefiol (EN). Det er lite andre kvaliteter foruten lodnefiolforekomsten. Relativt stor og stabil forekomst av en sterkt truet art kvalifiserer for A-verdi (svært viktig), men lite areal og mangel på andre kvaliteter trekker noe ned. Verdien settes til en svak A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Løv- og krattoppslag bør ryddes, mens enkelte hjemlige busker (f.eks. nyperose) kan spares. Skrenten mot veien bør ikke slås før månedsskiftet mai/juni. Den kan slås 1-2 ggr. til i løpet av vekstsesonen. Siste slått bør gjøres sent, slik at det ikke blir mye tørrgras stående til våren. Det er viktig å fjerne plantematerialet etter slått.

.....

3084 Casinetto SØ

Engpreget erstatningsbiotoper – Plen og tun Verdi: Areal : 0,55 daa

Innledning: Lokaltiteten ble kartlagt 17. april 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier i Skøyenparken på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Lokaltiteten har tidligere vært inkludert i naturtypelokalitet Casinetto S (BN00064262), men blir nå skilt ut fra denne og avgrenses og beskrives som egen lokalitet. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaltiteten ligger på Skøyen i vestre Oslo. Den omfatter et mindre areal med engpreget vegetasjon på østsiden av blokkene og nær barnehagen sentralt Casinetto borettslag (Gustav Vigelandts vei 38). Berggrunnen er kalkstein, med overliggende dekke av forvitningsmateriale. Avgrensningen rommer en sørvendt bakke, samt noen partier med svakere helning.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som engpreget erstatningsbiotop, med utforming plen og tun. Det er et svært spredt tresjikt av eik, lønn og bjørk, hvorav en eik med 50 cm stammediameter, men øvrige trær mindre. En hasselrunne står i vest, og det er en del oppslag av hassel, nyperose og annet løv rundt kollen i nord. Feltsjiktet består av en blanding av engarter og nitrofile arter / fremmedarter.

Artsmangfold: Lokaliteten er habitat for den sterkt trua arten lodnefiol (EN). Det er minimum to delforekomster av lodnefiol innenfor avgrensningen, og i 2020 ble det registrert 10-15 rosetter sentralt i enga og 15-20 ved kollen i nordøst. Sistnevnte sted ble det i 2018 funnet mange titalls planter. I feltsjiktet forøvrig vokser bl.a. tveskjeggveeronika, løkurt, haremat, legeveronika, flatrapp, kratthumleblom, blodstorkenebb og åkermåne (NT).

Bruk tilstand og påvirkning: En gangvei går igjennom lokaliteten i vest. Det vokser en del fremmede arter her, se nedenfor. Ved kollen i nord er det en del oppslag av nyperose, hassel og annet løvkratt, muligens etter at det er tatt ut større hassel og enkelttrær tidligere. Det er også mye løvoppslag grensende mot hager i nordvest.

Fremmede arter: Honningknoppurt (SE) har fortsatt en ganske tett bestand og marsfiol (NR) vokser spredt i enga, mens gravmyrt (SE) og snøbær (HI) vokser i kratt i kanten av området. Honningknoppurt er trolig det største problemet per i dag. Marsfiol kan hybridisere med lodnefiol, og er dermed også uheldig i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et tettbebyggt område, med store naturverdier knyttet til restbiotoper med kalkrik mark og spesielle artsforekomster. Lodnefiol forekommer i mange små bestander spredt i området.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter et mindre areal med engpreget vegetasjon og med forekomst av lodnefiol (EN). Tilstanden er varierende med gjengroing av kratt og påvirkning fra fremmede arter i deler av lokaliteten. Stabil og relativt stor forekomst i to delbestander av en sterkt truet art gjør at lokaliteten vurderes som svært viktig (en svak A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er behov for målrettet skjøtsel for å ivareta de biologiske verdiene i området, inkludert mer hevd i deler av lokaliteten. Rundt lodnefiolforekomstene og der det er mye honningknoppurt bør det slås etter frøsetting av lodnefiol i månedsskiftet mai/juni, og deretter 1-2 ganger til i løpet av vekstsesongen. Siste slått bør gjøres sent, slik at det ikke blir mye tørrgras stående til våren. Øvrig engareal slås senere (august) og kun en gang. Alt plantematerialet bør rakes og fjernes etter slått. Intensiv plenklipping bør unngås. Oppslag av kratt og buskas rundt forekomster av lodnefiol bør ryddes vekk. I den grad honningknoppurten ikke raskt går tilbake ved hjelp av slått bør den lukes. Gravmyrt bør også lukes vekk. Lokaliteten er del av skjøtselsplan for Casinetto borettslag.

.....

3085 Gustav Vigelands vei 52

Engpreget erstatningsbiotoper – Plen og tun Verdi: Areal : 0,46 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 17. april 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier i Skøyenparken på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten har tidligere vært inkludert i naturtypelokalitet Skøyenhaugen (BN00064241), men blir nå skilt ut fra denne og avgrenses og beskrives som egen lokalitet. Beskrivelsen baseres også på eget feltbesøk i 2014 i forbindelse med skjøtselsplan for Casinetto borettslag. Definisjon og verdisseting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2015 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i vestre Oslo. Den omfatter et mindre areal med engpreget vegetasjon på sørøstsiden av blokkene i nordre del av Casinetto borettslag. Berggrunnen er kalkstein, med overliggende dekke av marine avsetninger. Lokaliteten omfatter søndre del av en gresskolle, og inkluderer en sørvendt bakke.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er vurdert å være engpreget erstatningsbiotop, med utforming plen og tun. Det står et par spisslønn, alm og bjørk innenfor lokaliteten, i tillegg til noe krattvegetasjon. I feltsjiktet vokser enkelte naturengplanter som markjordbær, prestekrage, fagerklokke, nesleklokke og ryllik, og i tillegg finnes typiske ”plenarter” som løvetann og hvitkløver, samt en del ugrasarter og fremmede arter, eksempelvis skvallerkål, vårpengeurt og ubestemt borre (trolig ullborre).

Artsmangfold: Lokaliteten er habitat for den sterkt trua arten lodnefiol (EN). Arten er kjent på lokaliteten siden lenge, og i 2014 ble det registrert ca 200 planter her. Den er senere registrert også i 2018, da forekomsten fremdeles var en del redusert. Det ble ved befarings i 2020 gjenfunnet bare 10-15 rosetter lodnefiol innenfor ny avgrensning. I tillegg ble det funnet en rosett lodnefiol mellom belegningsstein på gårdsplassen vest for avgrensningen. Ved en kort befarings i 2022 anslås 25-30 rosetter, spredt over et noe større areal enn tidligere.

Bruk tilstand og påvirkning: En gangvei krysser i nordvestre del av lokaliteten. Det er et mindre innslag av fremmede arter. Utvidelse av garasjeanlegg har etter all sannsynlighet redusert størrelsen på lokaliteten. Feltsjiktet var våren 2020 litt tuete og høyvokst, noe som også kan ha vært negativt for lodnefiol. Våren 2022 var det fortsatt noe dødgras fra året før, men i mindre grad enn ved 2020-befaringen. Det var også en del grus i enga i nedre del mot parkeringen, trolig strøgrus fra vinteren. Nedgangen i lodnefiolbestanden de siste 6-7 årene er urovekkende, selv om det er en svak positiv tendens igjen i 2022. Mye av bestanden i de østre delene ble borte ifb. utvidelsen av garasjeanlegget.

Fremmede arter: Vårpengeurt (PH) forekommer, og trolig ullborre (SE). I tillegg to fremmede busker, en av gullregn (SE) og en som trolig er svartsurbær (LO).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et tettbebyggt område, med store naturverdier knyttet til restbiotoper med kalkrik mark og spesielle artsforekomster. Lodnefiol forekommer i mange små bestander spredt i området.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter et mindre areal med engpreget vegetasjon og med forekomst av lodnefiol (EN). Forekomst av en sterkt truet art tilsier at lokaliteten er svært viktig (A-verdi). Størrelsen og at det er få andre interessante arter på lokaliteten trekker noe ned. Begrunnet i en forholdsvis stor og stabil forekomst av lodnefiol vurderes lokaliteten likevel som svært viktig (svak A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har behov for målrettet skjøtsel. Den sørvendte skråningen (arealene med mye lodnefiol) bør slås etter frøsetting i månedsskiftet mai/juni, og deretter en gang til i løpet av vekstsesongen. Siste slått bør gjøres sent, slik at det ikke blir mye tørrgras stående til våren. De øvre og flate delene slås kun én gang, i august. Alt plantemateriale fjernes etter slått. Det bør ryddes for fremmedarter (borrer) og andre høytvoksende urter. Tradisjonell plenklipping må unngås.

.....

3086 Skøyenhaugen NV

Store gamle trær – Eik Verdi: B Areal : 0,27 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 17. april 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier i Skøyenparken på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2015 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018. Risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i Ullern bydel i Oslo, mellom Mads barnehage og Monolitten fotballbane. Eika står innenfor en smal vestvendt stripe med edellauvskog. Området ligger i boreonemoral bioklimatisk sone svakt oseanisk seksjon. Berggrunn er kalkstein, med overliggende marine avsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen store gamle trær med utformingen eik er avgrenset. Eiketreet omfattes av forskriften om utvalgte naturtyper “hule eiker”. Treet har en brysthøydeomkrets på 270 cm og sprekkebark som er 3-4 cm dyp. Det er noen døde grener i kronen. Treet har ikke synlige hulheter.

Artsmangfold: Det er ikke registrert spesielle arter på treet. Potensialet for forekomst av rødlistearter, spesielt insekter, vurderes som middels stort.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet er omgitt av edellauvtrær mot sør og nord, til dels også mot øst. Mot vest-nordvest ligger en fotballbane (åker til i hvert fall begynnelsen på 1970-tallet), som fører til at lystilgangen er større fra denne retningen. I 2022 er det observert at det er ryddet en del mindre trær rundt eika, og et den nå i større grad er fristilt.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i tilknytning til treet.

Del av helhetlig landskap: Det er mange store eiker og andre store trær i landskapet rundt, noe som gir god potensial for truede arter fra ulike artsgrupper å kunne spre seg mellom trær og opprettholde levedyktige populasjoner i landskapet.

Verdivurdering: Eika er relativt grov, men den står noe skyggefullt til. Treet har begynt å utvikle en grovere sprekkbark, og står i nærhet til flere andre grove eiker. Treet skårer høyt på landskapsøkologi, og middels på størrelse og sprekkbark. Dette kvalifiserer for B-verdi (viktig). Treet oppfyller kravene til utvalgt naturtype hul eik, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (www.lovdata.no/for/sf/md/xd-20110513-0512.html). Forskriften omfatter også store eiker som ikke har utviklet hulrom enda. Det skal tas særskilt hensyn til utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven § 53).

Skjøtsel og hensyn: Treet bør ikke beskjæres mer enn høyst nødvendig ut fra hensyn til sikkerhet. Dette bør vurderes og eventuelt utføres av sertifisert trepleier/arborist. Død ved på treet og eventuelle greiner som faller til bakken bør spares. Dersom treet dør bør det få bli stående, med en gradvis reduksjon av kronen for å ivareta sikkerhet. Hulrom i stamme/greiner er svært viktige for mange sjeldne insekter, og disse bør ikke fylles igjen når de oppstår. Gravearbeider i nærheten av treet kan påføre treets røtter stor skade, noe som kan svekke treet og føre til at det dør. Store trær som dette kan ha viktige røtter vesentlig lengre ut fra stammen enn det som er trekronens dryppsone. Det bør også unngås deponering av masser, avfall eller lagring av gjenstander i treets rotsone. Treet er trolig oppvokst i edelløvskog, og er derfor tilpasset gjeldende forhold. Deler av denne skogbiotopen er vurdert å også ha verdi. Treet er trolig oppvokst i edelløvskog, og er derfor tilpasset gjeldende forhold. Deler av denne skogbiotopen er vurdert å også ha verdi. Det er per 2022 åpnet opp noe rundt treet. Framover bør nye oppslag her ryddes ved behov. Dersom det planlegges tiltak i nærheten av treet som kan påvirke det negativt, skal det utarbeides konsekvensanalyse av tiltakets virkning på treet (jf. naturmangfoldloven og byggt teknisk forskrift). Kontakt Bymiljøetaten for mer informasjon.

.....

3087 Skøyen kirke

Engpregete erstatningsbiotoper – Plen og tun Verdi: Areal : 0,39 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 17. april 2020 av Anders Thylén og Hanne Haugen, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av naturverdier i Skøyenparken på oppdrag fra Bymiljøetaten i Oslo. Lokaliteten er registrert i 2000, og lokalitetsbeskrivelsen oppdatert i 2007. Området er også besøkt i 2018 i forbindelse med planer om å restaurere kollen nærmest kirken etter at den ble ødelagt (Thylén 2018). Kollen på nordsiden av gangveien er tatt ut av avgrensningen. Ny beskrivelse og avgrensning erstatter gammel. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2015). Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2015 og risikokategorier følger Fremmedartslista 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Skøyen i vestre del av Oslo. Den omfatter et mindre areal med engpreget vegetasjon sør for Skøyen kirke. Lokaliteten ligger i sin helhet på

berggrunn av kalkstein, med løsmasser av typen forvittringsmateriale. Avgrensningen inkluderer en kolle med grunnlendte partier og berg i dagen mot gangveien på nordsiden, i tillegg til en sørvendt bratt skråning og noe kalkberg i dagen på sørsiden av kollen.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er registrert som engpreget erstatningsbiotop, plen og tun. Tresjiktet er glissent og består av furu, ask og spisslønn. Det vokser også noe hassel her. I feltsjiktet ble det observert bl.a. løkurt, korsknapp, vinterkarse, russeblåstjerne, løvetann, marsfiol og lodnefiol.

Artsmangfold: Lokaltiteten er habitat for den sterkt trua arten lodnefiol (EN). Denne er tidligere registrert på nordre del av lokaliteten, samt nord for veien. I 2018 ble det registrert ca. 15 rosetter i nordre og vestre del. Arten ble i 2020 gjenfunnet på nordre del av kollen (3-5 rosetter), men ikke nord for veien. Det ble i 2020 også funnet lodnefiol på sørsiden av lokaliteten nedenfor bergskrenten (5-6 rosetter i 2020, ca. 15 i 2022), sammen med marsfiol, et sted hvor arten ikke er registrert tidligere.

Bruk tilstand og påvirkning: Området nord for gangveien ble ikke tatt med i ny naturtype-avgrensning da denne er sterkt endret. Kalkrikt grus/jorddekke er forsøkt reetablert, men feltsjikt er foreløpig dårlig utviklet og preget av «ugress» og fremmede arter. Påvirkning innenfor ny avgrensning er i hovedsak tråkkslitasje, og denne ser ut til å ha økt i senere år (2022), muligens også kraftig raking, samt plenklipping i de flatere partiene på kollen.

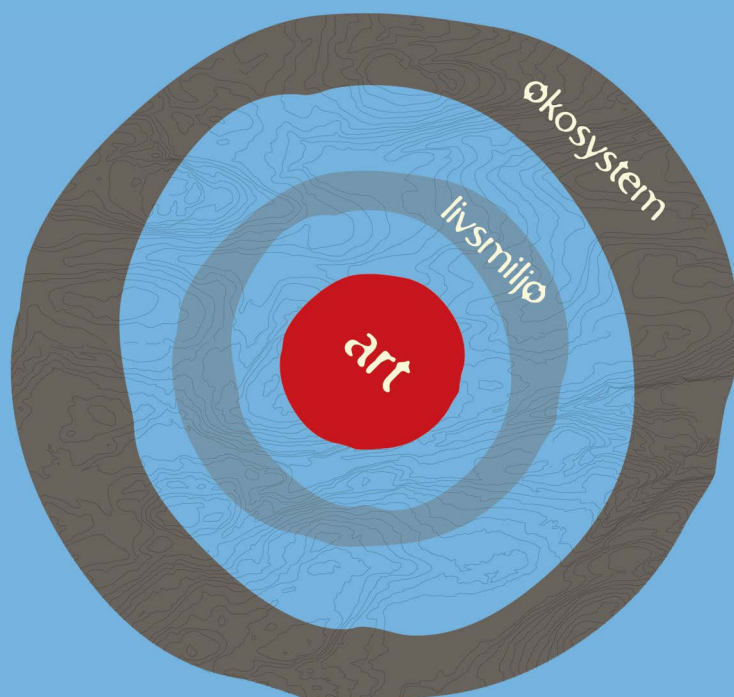
Fremmede arter: Ved bergskrenten i sør ble det notert vinterkarse (SE), hvitsteinkløver (SE), ullborre (SE) og russekål (SE). På plenarealene oppå kollen vokser det russeblåstjerne (HI).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et tettbebyggt område, med store naturverdier knyttet til restbiotoper med kalkrik mark og spesielle artsforekomster. Lodnefiol forekommer i mange små bestander spredt i området.

Verdivurdering: Lokaliteten består av et mindre areal med engpreget vegetasjon og forekomst av lodnefiol (EN). En relativt stabil forekomst (og flere delpopulasjoner) av en sterkt truet art tilsier at lokaliteten er svært viktig (A-verdi). Lite areal og innslag av fremmede arter trekker noe ned. Ødeleggelsen av den nordre delpopulasjonen har redusert verdien noe, men den gis likevel en svak A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Plenarealet bør ikke klippes for tidlig. Første klipp bør gjøres i månedsskifte mai/juni, deretter bør det bare slås 1-2 ganger senere i vekstsesongen. Alt plantemateriale bør rakes opp og fjernes etter slått. Siste slått bør gjøres sent, slik at det ikke blir mye tørrgras stående til våren. For intensiv plenklipping bør unngås. Fremmedarter på sørsiden av kollen bør fjernes. Det kan òg vurderes å gjerde inn området for å unngå slitasje. Eventuelle løvoppslag bør fjernes.

.....

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>